

NO HI SOM TOTIS

**Una proposta metodològica cocreativa de disseny,
des d'una perspectiva feminista interseccional**

Martta Joan Giralt-Hernández

Tutoris:

Jordi Bonet Martí

Elena Fraj Herranz

Curs 2021-2022

Màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania

NO HI SOM TOTIS

**Una proposta metodològica cocreativa de disseny,
des d'una perspectiva feminista interseccional**

Si aquest treball final de màster estigués ubicat en l'acadèmia del futur, estaria firmat per un sistema de coautories que contemplaria a la Marema Babou, la Yacine Diop Fall, la Sandra Víctor Elo Ayingono, la Natalia López Arriazu, la Oumy Manga, l'Uriel Miquel Martínez, la Ndeye Sina Niang Ndiaye, l'Ona Queraltó Sánchez, la Fatima Sonko, la Binta Sow, la Silvia Vega Sánchez i la Fatou Waggeh. Però com que avui dia seguim en una estructura social competitiva, promoguda per l'individualisme, aquestes participacions són afegides als agraïments. Si més no, mil gràcies, perquè sense totis vosaltres no hauria estat possible.

De la mateixa manera agraeixo a lis mevis tutoris, el seu acompanyament i coordinació, per haver pogut estructurar aquest projecte amb tanta il·lusió i personalment, amb un resultat tan gratificant. Gràcies a l'equip de Top Manta, per valorar la meva proposta i deixar-me-la emprar per a la pròxima col·lecció de moda. També gràcies a l'espai de Coòpolis on s'ha pogut desenvolupar la posada en pràctica. També agraeixo a la direcció i professorat del màster, que m'ha permès ampliar els meus coneixements fins arribar a la proposta final que es recull en aquesta investigació.

I per últim, gràcies a les meves amigues, Berta i Irene, per sempre aconsellar-me de bona manera, i reconduir-me quan és necessari.

Índex

1. Introducció	11
2. Estat de la qüestió	13
3. Veus situades i epistemologia aplicada	19
3.1. Veus situades	19
3.2. Revisió en feminisme	23
3.3. Revisió en disseny	25
3.4. Intersecció entre l'epistemologia metodològica feminista i la de disseny dins del marc d'aquesta investigació	29
4. Metodologia de la investigació	33
5. Proposta metodològica	37
5.1. Cobrir necessitats	39
5.1.1. Conèixer	41
5.1.2. Cures	46
5.1.3. Pluja d'idees	51
5.2. Transmissió de coneixements	58
5.2.1. Aterrament	60
5.2.2. Producció	68
5.2.3. Testeig	73
5.3. Obtenció del producte o servei	78
6. Conclusions	83
7. Referències bibliogràfiques	85
8. Annexos	91
8.1. Testeig de la proposta	91
8.2. Figures	96

O. Abstract

Català

Partint d'una revisió bibliogràfica sistemàtica sobre l'epistemologia de metodologies d'investigació, per una banda, feministes i per l'altra de cocreació en disseny, aquesta investigació pretén aportar una proposta metodològica innovadora estructurada sobre espais segurs de debat i cocreació amb perspectiva interseccional, des d'uns coneixements situats i amb la intenció de transcendir la negativitat. Amb aquest projecte es vol contribuir a omplir el buit metodològic existent sobre aquesta temàtica. Partint de detectar la necessitat a cobrir d'unes certes identitats socials o oferir una resposta a una violència des del disseny, es presenten un seguit de mètodes de cocreació que pretenen eliminar les possibles jerarquies que es puguin construir, a més a més de fer una transmissió de coneixements, sempre contemplant dinàmiques qualitatives.

Tenint en compte aspectes

com el sistema de retorn, un aprenentatge bidireccional, i un objectiu comú i estructurat col·laborativament, la proposta metodològica de cocreació presentada està pensada per desenvolupar-se en espais socials, amb un grup de persones que comparteixin eixos identitaris, agències, experiències i/o punts de vista. D'aquesta manera, l'objecte o servei resultant serà gratificant i útil per a un col·lectiu en particular, i podrà ser comunicat de forma efectiva a altres persones que tampoc tinguin aquesta necessitat coberta.

Castellano

Partiendo de una revisión bibliográfica sistemática sobre la epistemología de metodologías de investigación, por un lado, feministas y por otro de cocreación en diseño, esta investigación pretende aportar una propuesta metodológica innovadora estructurada sobre

espacios seguros de debate y cocreación con perspectiva interseccional, desde unos conocimientos situados y con la intención de transcender la negatividad. Con este proyecto se quiere contribuir a llenar el vacío metodológico existente sobre esta temática. Tomando en consideración detectar la necesidad a cubrir de ciertas identidades sociales u ofrecer una respuesta a una violencia desde el diseño, se presentan una serie de métodos de cocreación que pretenden eliminar las posibles jerarquías que se puedan construir, además de hacer una transmisión de conocimientos, siempre contemplando dinámicas cualitativas.

Teniendo en cuenta aspectos como el sistema de retorno, un aprendizaje bidireccional, y un objetivo común y estructurado colaborativamente, la propuesta metodológica de cocreación presentada está pensada para desarrollarse en espacios sociales, con un grupo de personas que compartan ejes

identitarios, agencias, experiencias y/o puntos de vista. De este modo, el objeto o servicio resultante será gratificante y útil para un colectivo en particular, pudiendo ser comunicado de forma efectiva a otras personas que tampoco tengan esta necesidad cubierta.

English

Starting from a systemic bibliographic review of the epistemology of research methodologies, on the one hand, feminist and on the other hand, co-creation in design, this research aims to provide an innovative methodological proposal structured on safe spaces for debate and co-creation with an intersectional perspective, from situated knowledge and with the intention of transcending negativity. This project aims to help fill the existing methodological gap on this topic. On the basis of detecting the need to cover certain social identities or to offer a response to violence through design, a series of co-creation methods

are presented that intend to eliminate possible hierarchies that may be constructed, as well as transmitting knowledge, always contemplating qualitative dynamics.

Considering aspects such as the feedback system, a bidirectional learning, and a common and collaboratively structured objective, the co-creation methodological proposal presented is designed to be developed in social spaces, with a group of people who share these identities, agencies, experiences and/or points of view. In this way, the resulting object or service will be gratifying and useful for a particular group, and can be effectively communicated to other people who do not have this need covered either.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

1. Introducció

El disseny és omnipresent. El trobem en el nostre dia a dia en tots els aspectes de la nostra vida (Papanek, 2014). Des de que ens llevem al matí, tot allò que fem contempla aquesta branca, que socialment és vista com a quelcom estètic. Però realment és així? En sí, el disseny ocupa moltes funcions i no només embellir la societat. El correcte funcionament dels objectes, és un què essencial en aquesta tecnologia, i ocupa un dels espais més importants rere totes les investigacions en disseny. El conflicte entra en la centralització d'aquests processos dins del món capitalista actual occidental i per tant, amb la reducció d'agències a contemplar, a simplement el *target* creat des del heterociscolonialpatriarcat¹ (Rojas R. & García S., 2013).

Aquest sistema triple capitalista, colonial i patriarcal, produeix per cobrir aquelles necessitats que responen a les persones amb condicions socials privilegiades, excloent, com ja

s'ha fet esment, altres identitats (hooks, 2015). Així doncs, les dinàmiques de producció acaben ajustant-se als mecanismes i tecnologies que extreuen més rendiment econòmic pel sistema amb la menor inversió possible de capital. D'aquesta manera, totes les persones implicades en els processos de producció, acaben essent valors numèrics, simplement pel benefici d'aquest, des de lògiques extractivistes i especulacions des dels estereotips (Giménez, 2015).

Aquesta realitat també posa èmfasi en els processos metodològics de creació. Les identitats entren dins la producció com a un recurs humà a emprar (Grosfoguel, 2016). D'aquesta manera, acostumen a utilitzar mètodes d'investigació on no hi tenen cabuda les tasques de cures (Harding, 2006). Tot i això, noves propostes en diferents àmbits acadèmics han anat prenent forma sobre noves maneres de produir, així com tecnologies, que trenquen

1. L'ús d'aquest mot amb aquesta morfologia ve donat per la necessitat de mostrar aquesta realitat com a un tot. La normativa que força a separar la paraula en tres de diferents pot provocar que el concepte sigui entès com a condicions aïllades, i no com a un conjunt.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

2. Cocreació és un terme que segons la normativa lingüística s'hauria de escriure com a co-creació, però en aquesta investigació l'ús de la paraula ve a referir-se a una pràctica nova, que trenca de per si amb les metodologies capitalistes i les seves connotacions socials. És per aquesta raó que l'ús de cocreació s'escriu junt, perquè pretén presentar-se com a quelcom nou, que no parteix de les bases productives. Aquesta condició també es dona amb altres mots, com el codisseny.

amb les dinàmiques preestablertes actualment (Gray & Malins, 1993; Pelta Resano, 2019a, 2019b). Però les investigacions no han aterrat encara en processos específicament centrats en el món del disseny, deixant de banda moltes necessitats per cobrir, que en no ser beneficioses pel sistema triple d'opressió, no hi recau un especial interès en proposar noves i actualitzades solucions.

Per tant, en aquest treball es pretén desenvolupar un estudi de les característiques que han de complir els processos metodològics de cocreació feministes de disseny per a ser funcionals i coherents.

A través de la recerca de cocreació² com a metodologia d'investigació social (Papanek, 2014) amb perspectiva feminista interseccional (Crenshaw & Bonis, 2005; Haraway, 1995; Hill Collins, 2016; Piazzini Suárez, 2014), es pretén donar resposta a la problemàtica, contemplant el fet de cobrir les necessitats excloses de les diferents identitats dissidents del sistema triple

heterociscolonialpatriarcal i capitalista des del món del disseny interdisciplinar a través d'espais segurs i debats.

2. Estat de la qüestió

Les investigacions que donen forma a aquesta intersecció des de l'àmbit del disseny i l'epistemologia feminista a dia d'avui segueixen essent molt escasses. Lis diferents teoriquis³ d'estudis metodològics han anat desenvolupant les seves investigacions en dos espais molt propers però sense interacció entre elles. Realment, l'objecte d'estudi d'aquest treball neix de diferents propostes literàries i metodològiques que no tracten la temàtica, en cap moment com a epicentre dels seus postulats.

Centrant-se en el món del disseny, el de la sociologia i el treball i l'educació social, la bibliografia trobada sí que té en comú trencar amb el sistema de producció que el model capitalista imposa. Des de les reflexions extretes de les consideracions epistemològiques feministes i els sistemes de cures, les investigacions localitzades properes a la temàtica triada, operen sovint des de les tasques de cures i noves mirades

teòriques sobre com operar d'una forma més ètica i no exclusiva. Aquesta bibliografia, tal com més endavant s'explica a *Metodologia de la investigació*, s'ha fet a través d'una recerca amb bases indexades.

Les referències constants a Papanek (2014), en les diferents lectures, el mostren com un punt de partida en aquest disseny social i responsable, que ell acunya com a disseny integrat. Tot i no tenir en el punt de mira propostes cocreatives, sí que posiciona lis dissenyadoris, com a una peça més en un tauler d'escacs, on a través d'un procediment de creació interdisciplinari, puguin formar part d'un equip molt més ampli de diversis professionals d'altres àmbits, per a assolir uns objectius més específics i funcionals. Aquesta proposta sorgeix de la seva investigació al voltant dels processos creatius de lis dissenyadoris, que visualment els expressa des de diagrames de fluxe⁴ (Papanek, 2014:286).

3. Ús del llenguatge neutre, seguint la proposta de l'escriptora i lingüista Bel Olid, en el seu article Amb "i" d'inclusiva (Olid, 2018), on proposa l'ús de la i, en la llengua catalana, com a forma neutra. Aquesta estratègia és freqüent en contextos transfeministes.

4. Representacions visuals emprades en molts àmbits (tant socials, com tecnològics) que pretenen traduir els algoritmes a expressions gràfiques.

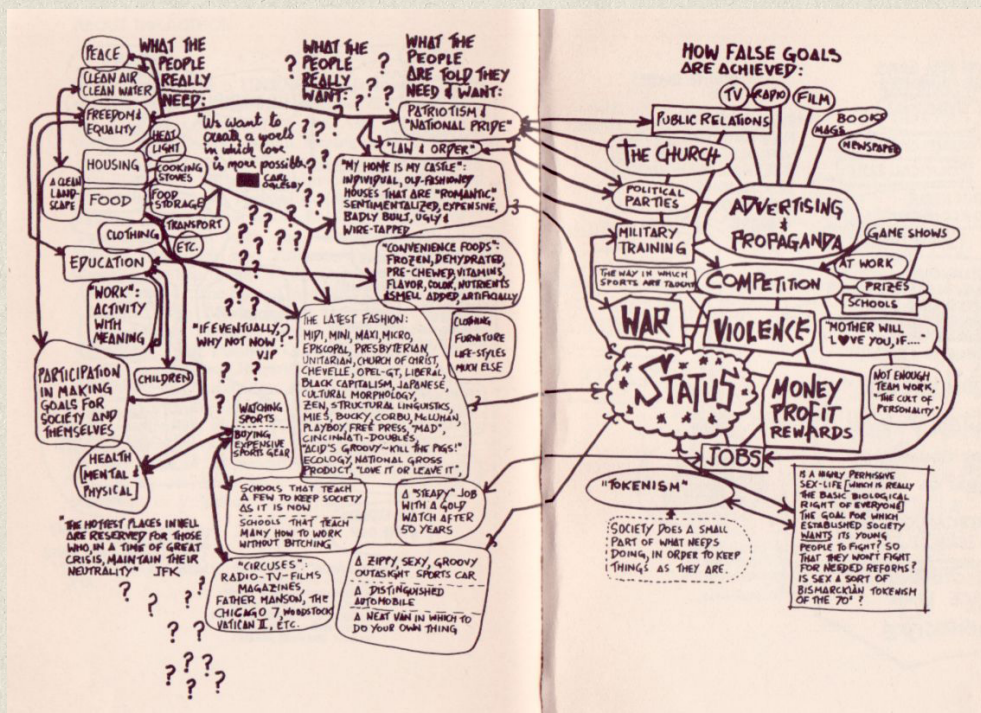

Diagram of Needs (Papanek, 2014).

A partir d'aquí, tres han estat els articles localitzats, que van prenent forma al voltant de la qüestió d'aquest treball, les metodologies de cocreació feministes en disseny, i que s'aproximen a la temàtica escollida. Per exemple, Raquel Pelta (2019a) exposa un procés de cocreació desenvolupat en un espai jove per impulsar la creativitat, treballant colze a colze amb professionals del món del disseny i del treball social. Aquesta interacció de perspectives, va donar pas a un experimentació per part de lis

usuàries molt fructífera, i amb uns resultats bastant òptims, que tot i obtenint altres objectius als delimitats, validaven la majoria de metodologies proposades. Si més no,

aquests resultats reforcen les reflexions de Papanek (2014) al voltant dels diagrames, i els inversemblants camps d'estudi que es van obtenint en les investigacions en el món del disseny.

Per la seva banda, Silvia Margolin i Víctor Margolin (Margolin & Margolin, 2012), presenten una anàlisi sobre mètodes d'investigació combinada en el món del disseny des de l'àmbit social. Cert és que sovint, en els processos de cocreació es solen generar certes jerarquies entre els rols

d'usuari i professional del sector, que transforma el procés de creació horitzontal, per una relació de dependència que dificulta l'expressió i participació d'alguna de les parts. En la seva proposta investigada, presenten el model de treball social de pràctica de resolució de problemes que neix del model de cures, i no del productiu (Margolin & Margolin, 2012:65). Aquesta transmissió de sistemes a l'àmbit del disseny, sovint estipulat pel sistema opressiu capitalista, aproxima aquest procediment a una organització més igualitària i horitzontal.

Per últim, Tania Pérez-Bustos i Sara Daniel Márquez (2016) articulen diferents idees sobre la importància i la forma que ha de prendre l'etnografia feminista en els processos de cocreació creatius. Partint de la qüestió ja esmentada sobre l'aparició de jerarquies dins d'aquests nous models de treballs, les reflexions es creen al voltant del paper de les cures i les relacions que aquestes

propicien, sempre dins de l'acció de la transmissió de coneixements pluridireccional.

Papanek (2014) va ser un autor molt criticat als anys setanta amb la publicació del seu llibre, a causa de les seves idees radicals. La seva crítica envers el sistema capitalista, no va ser ben rebuda per la majoria dels sectors productius (Rispoli, 2015). Tot i així, les seves reflexions han pres més força recentment, obrint tot un nou camp d'investigacions del món del disseny, que el relleu de teòriques feministes ha pres amb força. Els postulats sobre noves maneres de crear des de perspectives que treballen per la igualtat social trencant amb els sistemes de producció, partint de models pròxims a l'educació social, han obert nous fronts sobre les formes de crear des del món del disseny, i per tant l'aparició dels espais de cocreació.

Això i tot, a dia d'avui encara no s'ha iniciat un espai acadèmic de propostes metodològiques que realment englobin els dos espais amb la funció exclusiva de crear.

Raquel Pelta (2007, 2019a, 2019b, 2020) però, sí que ha introduït aquesta temàtica en les seves investigacions, tot i no acabar de detallar un procés metodològic sobre el què anar construint nous postulats. Si més no, les seves reflexions que tracten com desenvolupar els espais cocreatius sí que donen pas a una bibliografia de base sobre la qual seguir investigant aquests nous models de producció i reproducció simultanis.

Així, existeix un buit en l'epistemologia de metodologies de cocreació feministes en el món del disseny, principalment pel que fa a un funcionament de creació horitzontal que pretengui donar resposta i/o solució a les necessitats d'aquells col·lectius que el sistema heterociscolonialpatriarcat no contempla (Harding, 1987), al mateix temps que es desenvolupa una transmissió de coneixements.

Que existeixi aquesta manca de matèria metodològica provoca una falta d'investigació per part de l'àmbit per propiciar la creació d'aquests espais. En llocs

socials on s'acostumen a produir aquestes trobades, les persones encarregades de coordinar els projectes, no acostumen a estar relacionades amb les metodologies de disseny. És per aquesta raó que les bases bibliogràfiques ja existents solen ser les que permeten desenvolupar de forma satisfactòria aquesta mena de projectes. Així i tot, com ja s'ha fet esment, les propostes més habituals solen estar estructurades des dels conceptes i pilars del sistema triple d'opressió, fet que inclou jerarquies internes i lògiques extractivistes.

L'existència de noves propostes metodològiques de cocreació, com la de la investigació que es proposa en aquesta tesi, i la seva introducció en el coneixement públic, pot facilitar la tasca de creació d'espais per a les professionals del tercer sector.

D'aquesta manera, la investigació té com a objectiu generar les bases, les pautes de conducta i els protocols d'actuació que poden ajudar perquè un espai segur de cocreació i

debat feminista interseccional prosperi en la seva recerca per cobrir aquelles necessitats de les identitats dissidents que han quedat excloses del sistema triple heterociscolonialpatriarcal i capitalista, des del món del disseny. I per assolir-ho, existiran tres fases en el projecte. En primer lloc, es revisaran les diferents teories existents sobre els diferents processos metodològics tant feministes com de codisseny i cocreació, ja articulats. A continuació es construïran les bases, pautes de conducta i protocols d'actuació dels espais segurs de cocreació i debat feministes interseccionals. I per últim, es desenvoluparà una pràctica de cocreació en un espai segur i de debat feminista interseccional, que com a recolzament visual, s'acompanyarà amb un *fanzine* (veure figura 1), en blanc i negre i A3, que tothom pot imprimir-se i muntar, fàcilment. En definitiva, les noves propostes metodològiques d'investigació en disseny, acaben d'aterrar en la pràctica. És per aquesta raó

que es precisa que comencin a ser introduïdes en l'acadèmia, i així poder ubicar la disciplina del disseny en aquest àmbit, on pertoca.

Figura 1. Fanzine (No hi som totis). Mockup

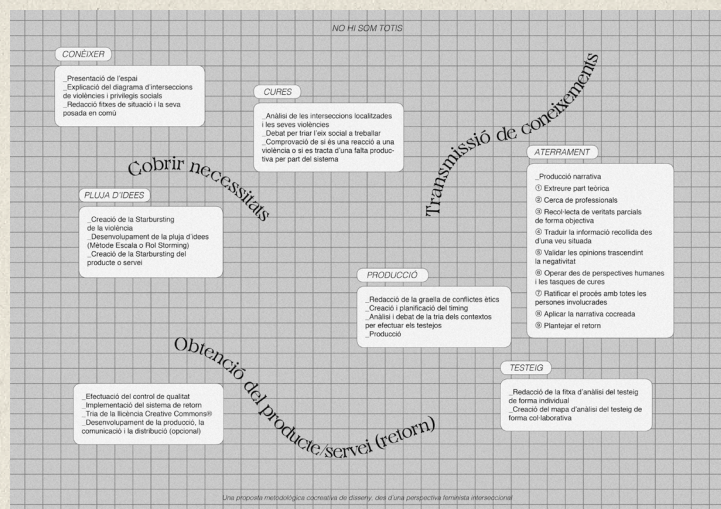

Figura 1. Fanzine (No hi som totis). Darrera

3. Veus situades

3.1. Veus situades

En aquesta investigació es pretén assajar una nova metodologia. Una proposta de cocreació que inclou la part humana i de cures contemplant una transmissió de coneixements, així com una part productiva, amb la creació de quelcom que pretengui satisfer certes necessitats no contemplades per part del sistema econòmic social actual. En ser un procés participatiu, coordinat per una persona o equip, amb un recorregut i unes construccions vitals i socials específiques, i per tant, un punt de vista que estarà insitu al llarg de la investigació, trobo essencial situar la meua veu⁵. Sóc li Martta Joan Giralt i Hernández, una persona trans no binària queer, dona política⁶, blanqui, europeu, jove, amb estudis, de classe mitjana i neurodivergent. I des d'aquest posicionament es pretendrà desenvolupar una metodologia feminista que trenqui amb els essencialismes (Harding, 1987),

i que permeti apropar el disseny a diverses identitats excloses pel sistema.

De la mateixa manera, els coneixements dels quals es partirà, també han d'estar situats des de l'epistemologia metodològica triada amb una revisió bibliogràfica prèvia. I és que en una realitat social on la veu de certs col·lectius ha quedat sempre desplaçada, els diferents contextos i situacions que aquesta engloba, comparteixen les mateixes tipologies d'opressions jeràrquiques i discriminatòries.

La base d'on parteixen les mirades de l'imaginari col·lectiu, es construeix des d'una identitat en exclusiva, la de l'home cisgènere, blanc, heterosexual hegemònic. Per tant, la confrontació de les diferents tensions privilegiades coexistents, prenen forma en el sistema triple heterosciscolonialpatriarcal i capitalista, dues realitats interdependents que gestionen els poders socials creant un equilibri en benefici propi (Federici, 2018).

5. Concepte basat en una postura d'epistemologia crítica que pretén fer evident, que qualsevol classe d'estudi, independentment de la metodologia que s'hagi utilitzat, està clarament vinculada del context i la realitat de qui el porta a terme (Haraway, 1988).

6. S'ha trobat adequat matisar aquesta problemàtica que segueix existint. Les violències de gènere que oprimeixen a les dones, també ho fan a moltes persones, que tot i no compartir la identitat de gènere, part de la societat, les segueix veient com a tal, com per exemple, persones queers, no binàries, agènere, entre d'altres. D'aquesta manera, aquesta lectura social es converteix en l'agent polític dins les lluites socials, en aquest cas el feminisme.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

En conseqüència, els diferents moviments feministes, des del seu origen i conformació, s'han dedicat no només a oposar-se a aquests seguit de violències, sinó que a més a més, s'han bolcat en treballar de forma constant per a proposar eines i mecanismes, i propiciar el canvi (Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016). Així doncs, aquestes lluites sempre han tingut com a objectiu principal una reestructuració social progressiva en els diferents àmbits socials i des de les diferents identitats dissidents (Arruda et al., 2012). En aquest sentit, els feminismes fa molt que van posicionar-se sobre els diferents mètodes de creació de coneixements, per ser una de les fonts de creació, anàlisi i investigació dels contextos, i per tant de la nostra realitat (Baker, 2018; Harding, 1987).

Una de les grans problemàtiques creada i sostinguda per les diferents branques de la ciència, ha estat la violència masclista, actualment de forma social normalitzada però encara existent. A causa del reconeixement de l'autoritat

científica, socialment poques veritats han estat qüestionades. Des dels equips de professionals que al llarg dels anys han reflexionat sobre la vida, la humanitat i la societat, la seva visió ha estat contemplada no només com a verídica, sinó que sovint com a universal i objectiva (Haraway, 1995; Jiménez Lucena & Ruiz Somavilla, 1999). Però arran de la divisió sexual del treball i l'exclusió de les dones de certs àmbits com l'acadèmic, per la sexista dicotomia de la construcció dels rols de gènere, que li atribueix categories poc racionals, va fer que els discursos i investigacions de creació de coneixement estiguessin en les mans privilegiades de l'home cis blanc heterosexual (Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016), provocant que les recerques fossin únicament dirigides cap al seu benefici, tant des de la perspectiva de subjecte, com la d'objecte d'investigació (Arruda et al., 2012).

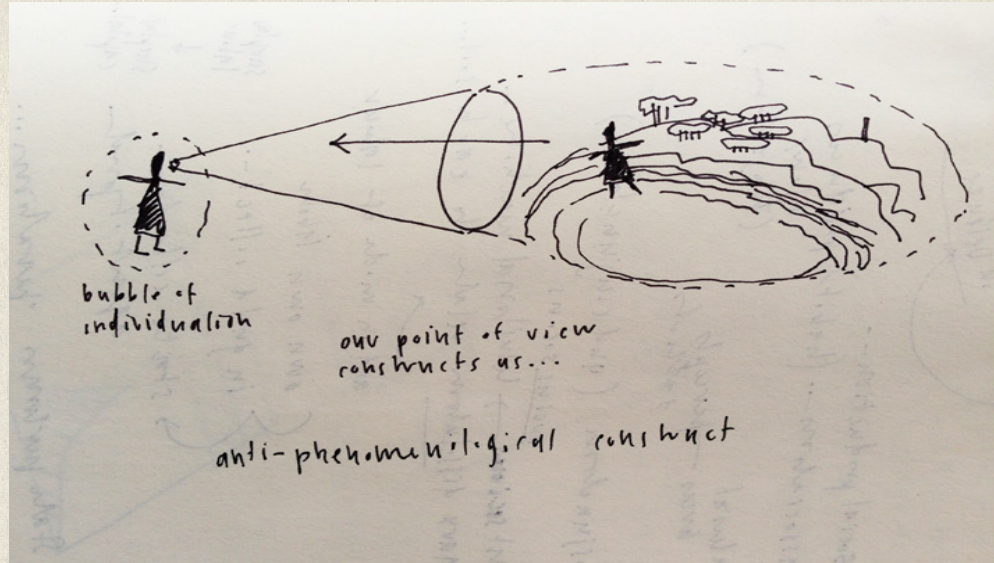
Les lluites feministes al llarg de la seva història, s'han anat ramificant, plurificant i alhora

centrant, en els diferents aspectes socials que travessen les nostres experiències: els feminismes decolonials, el transfeminisme, el feminisme

interseccional... Així doncs, no és d'estranyar que les veus qüestionadores de certs mètodes d'investigació, a causa de la multitud d'experiències existents, també s'han diversificat fins a obtenir com a resultat una gran varietat de propostes. Aquests diversos mètodes, conjugats amb les perspectives de les persones observadores, conformen les anomenades metodologies (Arruda et al., 2012). Però, el que sí ara per ara és un fet, és que el canvi es va iniciar quan les dones i dones polítiques varen començar a ser participants de les investigacions en els diferents àmbits, principalment l'acadèmic (Arruda et al., 2012; Harding, 1987) i no només varen introduir-se les seves

mirades, sinó que moltes altres experiències travessades per altres eixos socials opressius (Crenshaw & Bonis, 2005; Hill Collins, 2016) varen començar a ser contemplades (Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016).

Tot i amb això, un dels grans reptes que la metodologia feminista es troba, és la dificultat d'investigar des d'una perspectiva objectiva. Tot i introduir noves mirades, a causa de la taxonomia dicotomàtica, certes tensions i jerarquies sempre es mantindran socialment, perquè no es pot obviar la importància que en aquest afer pren l'imaginari col·lectiu (Arruda et al., 2012). A raó de ser, les metodologies

Esquema visual coneixements situats (Frichot, 2016).

feministes només prenen sentit si es troba en constant construcció sota una mirada col·lectiva (Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016), a més a més de contemplar una veritat parcial des del posicionament de la persona investigadora, a través de situar la seva veu (Haraway, 1995). Convé destacar com Sarah Elsie Baker (2018:550), estructura unes certes bases sobre les quals, segons ella, és essencial que es constitueixin les diferents metodologies feministes.

La idea central és treballar des d'un punt de partida d'una utopia feminista. Tot i ser essencial tenir contextualitzada la realitat social, és del tot necessari estructurar les investigacions com si la realitat actual fos plenament feminista, i més que obviar, traspasar les barreres de l'androcentrisme acadèmic. A partir d'aquí, altres eines i sistemes que les metodologies feministes d'investigació han de contemplar, són: treballar des d'altres postulats que trenquin amb la taxonomia dicotomàtica i binària (Velasco Arias, 2014),

així com desfer les limitacions del concepte treball i les trabes que el capitalisme imposa a les tasques reproductives i de cures (Federici, 2018). Trencar els marges investigadors que bloquegen altres possibilitats i mirades d'experiència, com emprar la tecnologia més enllà d'aquella que contempla la interface digital o trencar qüestionant antics postulats validats com a verídics a causa del reconeixement d'autoritat acadèmica (Arruda et al., 2012).

I per incloure la perspectiva interseccional, i excloure els pensaments i idees basades en essencialismes, també s'han de tenir en compte, en la mesura del possible, mètodes d'investigació participatius (Baker, 2018; Crenshaw & Bonis, 2005; Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016). Concretament, la de possibles metodologies aplicables a les diferents propostes de mètodes d'investigació feministes són infinites, tot i que no es pot allunyar mai de les bases feministes que ha de contenir aquesta classe de creació de

coneixements inclusiva. Si més no, s'han d'intentar adaptar les diferents opcions de recol·lectar la informació, a les premisses que els moviments feministes acoten, és a dir, la igualtat, la inclusivitat i la justícia social.

3.2. Revisió en feminisme

Pel que fa a les metodologies d'investigació feministes, per aquest treball destaca epistemològicament, les propostes de la política de la localització i la de l'alteritat. La primera, que neix com a reacció dels previs postulats epistemològics feministes, denuncia que partir de coneixements essencialistes, com els moviments feministes havien fet fins a la data, principalment aquells que els hi falta una perspectiva de raça, ètnia o classe, segueixen dins de les línies androcèntriques i hegemòniques. Sense anar més lluny, el fet que les identitats que fins a la data havien estat considerades com a alteritats, i per tant com a excepcions no interessants per incloure en els discursos, era plenament una

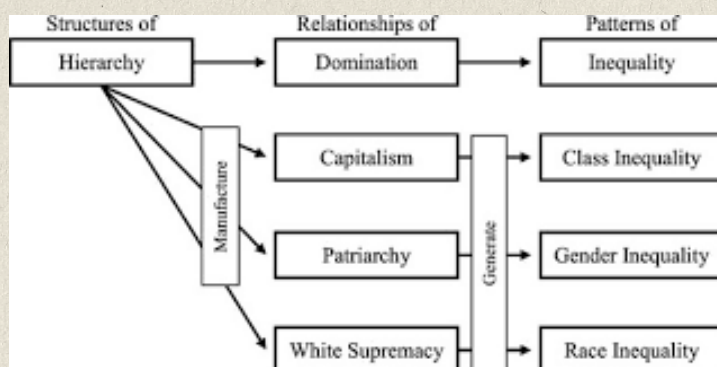
actitud jeràrquica opressora, perquè totes les experiències són múltiples i essencials per entendre el tot dels diferents col·lectius minoritaris⁷.

Una de les polítiques més emprades i reconegudes, és la dels coneixements situats (Haraway, 1995) de Donna Haraway, en la qual l'autora remet a una impossibilitat d'objectivitat total, sinó que aquesta sempre serà parcial. Abans d'iniciar qualsevol classe d'investigació, lis subjectes hauran de delimitar el punt subjectiu personal des d'on es parteix per crear el coneixement. D'aquesta manera, acceptant que el resultat mai serà una veritat completament certa per falta de perspectives, el coneixement creat serà transparent i no deixarà de costat les altres identitats que no seran contemplades per la impossibilitat de ser totalment inclusiva la investigació, a causa de la multitud infinita d'experiències existents (Arruda et al., 2012; Rich, 1999).

I en segon lloc, i com a procés epistemològic més recent esdevingut dels feminismes

7. Aquesta idea de minoritari no fa referència a la quantitat, sinó a aquells grups que no tenen accés als discursos i narratives hegemòniques per culpa de l'estructura social (UAB, 2012).

decolonials, s'ubica l'"altre", que d'igual manera que el seu moviment feminista, prové de la crítica cap a totes aquelles lluites que provenen de perspectives blanques i occidentals. Tot i innovar en contemplar d'altres identitats, aquestes epistemologies i corrents feministes, tenen una lògica que parteix d'unes condicions exclusivament blanques que no només limiten el terme d'universalitat, sinó que solen treballar principalment des del gènere, excloent la interacció de diversos eixos opressius socials (Crenshaw & Bonis, 2005), fet que provoca que les mateixes violències que aquests postulats critiquen, se segueixen reproduint envers altres col·lectius que no gaudeixen del mateix nivell de privilegi (Arruda et al., 2012; Castañeda Salgado et al., 2019; Espinosa-Miñoso, 2014).

Esquema sistema triple opressiu (Williams, 2012).

Des de les tècniques quantitatives a les qualitatives, en comú s'ha de fer valdre la participació. Tot i fer servir pràctiques com poden ser les veus situades (Haraway, 1995) amb un ventall d'identitats participatives, o a través de les enquestes, les entrevistes i d'una forma més dinàmica i menys jerarquitizant, els grups de discussió, és interessant treballar des de les produccions narratives (Balasch & Montenegro, 2003; Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016). Al cap i a la fi, unes de les eines més equitatives pel que fa a l'eliminació de jerarquies, podrien ser les etnografies o autoetnografies elaborades des del debat i la discussió en un mateix temps-espai, contextualitzant sempre diferents realitats, i provocant que l'objecte d'estudi sigui contemplat des del nombre més gran d'experiències possibles (Espinosa-Miñoso, 2014). Però, en molts casos, tenir la dificultat d'obrir l'autoria totalment, és essencial situar la veu de les persones subjectes de la investigació (Haraway, 1995),

sempre que es transcendeixi la negativitat (Braidotti, 2013) en les opinions, i existeixi un retorn per evitar, sota les lleis androcèntriques, capitalistes i heterociscolonialpatriarcals, la lògica extractivista que l'acadèmia sol emprar en els diferents àmbits sociocientífics (Castañeda Salgado et al., 2019; Harding, 2006; Luxán Serrano & Azpiazu Carballo, 2016).

3.3. Revisió en disseny

En un altre ordre de funcions, sense entrar en formalismes, el disseny és una eina que permet crear i comunicar, si més no aquesta és la seva base. Però si s'entén el context social com a una realitat viva i un teixit marcat per les interrelacions personals, es pot definir com aquell mecanisme no només capaç de transmetre, si no també de modificar i innovar el context (Rojas Osorio, 1984). Les metodologies de disseny són tan variades com les de qualsevol branca d'investigació existent, però a causa del seu poder polític i el seu pes pel que fa al significat,

el disseny trenca les barreres del valor que fins a la data ha rebut socialment. De tota manera, a causa de la situació precària que avui dia viu el món de les arts (López, 2018), les noves veus emergents veuen cada cop més complicat emprar els seus coneixements en aquesta àrea per aplicar-los no només a la seva lluita, sinó que principalment a la seves experiències (Pelta Resano, 2007).

Actualment, el disseny està en mans del mercat. Un sistema econòmic que beu directament de l'estructura triple heterociscolonialpatriarcal i capitalista, que no dona peu a cap classe de tasca que no propiciï un benefici econòmic directe (Pelta Resano, 2007).

Així doncs, tot i tenir novis professionals de l'àmbit, per la pressió socioeconòmica, es veuen obligadis a desenvolupar les seves capacitats dins de certs àmbits que tot i no ser gratificants en pes moral, sí que ho són pel que fa a la subsistència. Malgrat això, altres maneres de fer disseny han estat sobre la taula des dels

anys setanta, com el disseny anomenat participatiu (Gray & Malins, 1993), o l'integrat (Papanek, 2014). Disseny categoritzat per deixar de banda els interessos capitalistes, i centrar-se en les necessitats de les persones, posant altres valors no només com a objectiu, sinó en el centre de la mateixa investigació, tot dissenyant des de la responsabilitat moral (Pelta Resano, 2007:29).

Si sovint els processos metodològics se centraven en el disseny basat en l'usuari, treballant aquest subjecte com a partícip en l'inici i el final de la investigació, buscant obtenir el major rendiment econòmic possible, noves propostes han començat a introduir aquest ser, no només com un paràmetre sense agència que donava pas a l'existència de dades identificades que permetrien l'anàlisi, sinó que també a agències i veus que eren essencials ser contemplades per crear un disseny humà i ètic (Pelta Resano, 2007). D'aquesta manera John Trackara (2016), acaba analitzant aquesta nova

metodologia de creació, com el fet de dissenyar allò que no es veu.

Però si ens centrem en aquelles basades en la cocreació, actualment les podem classificar en cinc tipologies: el Design Thinking (Brown, 2008), el mètode IDEO (IDEO, 2015; Nussbaum, 2004), el Diamant Doble (Banathy, 1996), el Disseny Social (Kimbell & Julier, 2012), i l'Eina del Joc també coneguda com a Do It Yourself (DIY) (NESTA, s.d.) (Pelta Resano, 2019b). D'entrada, el Design Thinking (Brown, 2008) és un mètode que pren el seu origen en el disseny de producte. Parteix de treballar amb diferents metodologies centrant-se en lis usuaris i a través de l'empatia, el treball en equip i l'anàlisi, ubicar fàcilment i de forma eficaç les problemàtiques que el disseny que s'està creant, pugui cobrir. Seguint cinc fases: empatitzar, definir, idear, prototipar i testar, es pretén involucrar totes les parts fins assolir un testeig amb un resultat positiu. Sigui com sigui, aquest mètode segueix una estructura

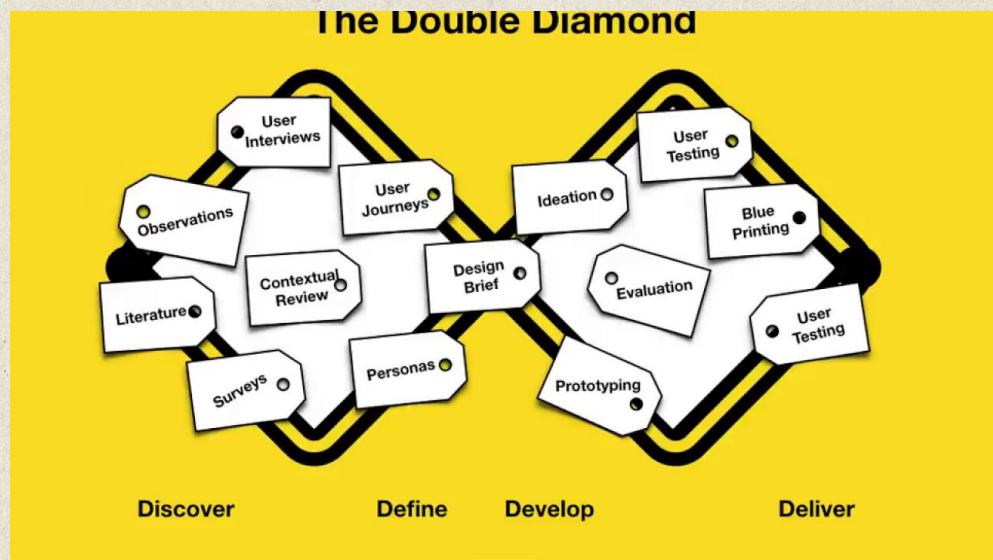
lineal i cronològica, on l'equip de disseny és qui dirigeix les sessions de treball.

Així doncs, el Design Thinking (Brown, 2008), intenta extreure el màxim rendiment en les trobades cocreatives, centrant-se en estructurar les preguntes de la manera més productiva possible

(ja sigui en debats, en espais de cocreació, en enquestes o entrevistes...). Al cap i a la fi, aquest mètode veu una oportunitat en el treball en equip,

argumentant que aquesta mena de processos afavoreixen l'aparició de noves idees en treballar des de la multitud de realitats diferents, si més no, posa un focus d'atenció en fer valer la posició de lis dissenyadors (Brown & Katz, 2009). A continuació, hi ha el mètode IDEO (IDEO, 2015; Nussbaum,

2004), que tenint les mateixes bases que el Design Thinking es diferencia exclusivament per matisar el fet de centrar-se en l'espècie humana i no tant en l'usuari, és a dir que busca un disseny més universal, i que a més a més, en comptes de cinc fases, en té tres (tot i tenir un significat molt proper): inspiració, ideació i implementació.

Esquema diamant doble (Hartog, 2016).

En tercer lloc, s'ubica la metodologia del Diamant Doble (Banathy, 1996), la qual presenta una forma de treball no lineal. Des dels processos cocreatius, l'objectiu d'aquest mètode és entendre plenament quina és la problemàtica a treballar, fet

que només es conforma quan totes les persones involucrades són plenament escoltades, i posteriorment elles mateixes són les que posen a prova el producte o servei dissenyat. D'aquesta manera, és més fàcil desglossar i detectar les possibles problemàtiques, que sovint amb altres processos metodològics queden ocultes (Banathy, 1996). Possiblement, un dels punts més interessants que aquesta proposta posa sobre la taula, és la del plantejament metodològic no lineal, és a dir, tot i que hi ha certa coherència en fer les fases sobre l'ordre marcat (descobriment, definició, desenvolupament i entrega), el mateix procés convida a retrocedir i avançar en les diferents passes tantes vegades com precisi el tenir un bon resultat (Design Council, 2007). I un fet interessant d'aquesta metodologia és la transparència que proporciona en compartir el procés creatiu, d'investigació i prototipat amb lis mateixis usuariis (Banathy, 1996).

El quart, és el Disseny Social (Kimbell & Julier, 2012)

de Kimbell i Julier el qual veu el disseny com a una eina de transformació social des de la qual amb processos de cocreació participatius, es poden començar a cobrir necessitats reals que solen escapar de les estadístiques i dels estudis de consum (Kimbell, 2012). La proposta de mètodes que presenten, consta de quatre fases: explorar, comprendre, proposar i iterar, però en cap moment són esmentades com a un bloc sòlid, sinó que més aviat com una classe d'orientació per què les diferents preses de decisió col·lectives flueixin i donin fruits. Com a fets a destacar del disseny social, són les plantilles facilitades. Uns arxius que acompanyen el procés sencer, des del seu plantejament fins a la formalització, i que a més a més, permet trencar les possibles jerarquies que vagin sorgint (Kimbell & Julier, 2012), tot i mantenir sempre els rols professionals (Kimbell, 2011).

Per acabar, hi ha l'Eina del Joc o el DIY (NESTA, s.d.), creat per la Fundació Nesta. En sí és una caixa d'eines on

existeix un recull de mètodes per a desenvolupar projectes que barreja praxis tant del món social com del disseny. A través de tot un seguit de propostes metodològiques, presenta un pla d'actuació que consta de diferents passos, des d'explorar i desenvolupar un pla de treball, fins a generar noves idees, provar i millorar o sostenir i implementar (NESTA, s.d.; Pelta Resano, 2019b:12). Aquesta proposta no té ni de bon tros el mateix recorregut acadèmic i social que les altres metodologies, però tot i així és interessant contemplar-la com a un procés molt més modest, amb un impacte més proper. En contextos socials no tan institucionalitzats, el DIY ha estat una mostra de cocreació lligada al territori espanyol que ha permès la creació de projectes autogestionats, fet que la posiciona com a una proposta ha tenir en compte en aquest marc d'investigació.

L'epistemologia sobre metodologies de cocreació en disseny existent fins a la data, ofereix tot un seguit de possibles mètodes pràctics que permeten

desenvolupar projectes de disseny tenint no només l'usuari en el centre de la investigació, com moltes metodologies provinents del sistema capitalista ja fan, sinó que a més a més, introdueix aquesta experiència com a essencial durant el desenvolupament de tot el procés, permetent obtenir resultats més fidedignes a la realitat i que acabin cobrint certes necessitats que solen quedar ocultes pels estudis de mercat. Així i tot, es pot fàcilment percebre una problemàtica que es continua reproduint en els diferents sistemes socials que són les jerarquies. Jerarquies de tota mena, des de les identitats fins a les diverses capacitats que són essencials en aquests processos metodològics. És per aquesta raó, que per trobar la manera de trencar aquestes estructures piramidals, noves perspectives nascudes dels moviments socials entrin en joc. Aquí és on els feminismes poden fer la seva feina.

3.4. Intersecció entre l'epistemologia metodològica feminista i la de disseny dins del marc d'aquesta investigació

El disseny, com a bona eina comunicativa, permet no només contemplar i traduir la realitat social en moltíssims àmbits, sinó que tots els aspectes que aquest conté, poden permetre propiciar un canvi, com ja s'ha fet esment. La lluita feminista dels últims anys ha anat incloent nous postulats que comencen a criticar les definicions essencialistes sobre les quals s'han anat construint la majoria de discursos socials. Així doncs, aquest projecte basarà les metodologies de cocreació de disseny en la teoria de la interseccionalitat, impulsada per Kimberlé Crenshaw (Crenshaw & Bonis, 2005), i treballada també per Patricia Hill Collins (Hill Collins, 2016). Principalment, quan a un conflicte no se li ha posat cap nom, aquest no és visible; i si no és visible, no es pot enfrontar de cap manera. Donar nom a un conflicte que romanía soterrat va ser, precisament, la intenció inicial de l'autora, una

acadèmica especialitzada en teoria crítica de raça i ètnia, quan l'any 1989, a la tercera onada feminista, va encunyar el terme interseccionalitat. Anomenant el concepte, va ser possible començar a observar com els eixos socials de discriminació es van superposant i creuant, i tot creant capes més profundes i invisibles d'injustícia social.

L'any 2016, la pròpia Crenshaw exemplificava aquesta realitat duent a terme un experiment en la seva conferència TED (2016); va fer posar tots lis oients dretis, i lis hi demanava que, a mesura que anés dient uns noms, aquells que no en coneguessin algun s'anessin asseient. Així doncs, va començar a recitar una llista encapçalada per noms masculins i de forma exponencial, lis oients es van anar retirant. Un cop finalitzada la primera part de la llista, la meitat del quòrum havia pres seient. Aleshores, va començar a dir una altra llista integrada totalment per noms femenins i, en arribar tot just al segon nom, poquis eren lis que restaven dempeus.

D'aquesta manera, Kimberlé Crenshaw explicava que tots els noms que acabava de recitar eren de persones afroamericanes assassinades per agents policials, i com n'era de curiós que els casos que havien transcendit a l'esfera pública, eren aquells on les víctimes eren homes. Així ella denunciava la realitat de la interseccionalitat, i de com el fet de creuar aquests dos eixos discriminatoris, raça i gènere, comportava una segregació i un aïllament molt més gran que si només existís un, en aquest cas el de raça.

Per tant, igual que les crítiques del feminisme decolonial, moltes són les violències que mentre el feminisme blanc i colonial criticava del sistema per una qüestió de gènere, aquest mateix grup organitzat desenvolupava opressions semblants sistèmiques a altres dones i llegides dones que en principi formaven part del seu mateix col·lectiu. Aquestes tensions solen reproduir-se en tots els aspectes socials que contemplen la interacció

Fotograma del vídeo de TED de Kimberlé Crenshaw (2016).

interpersonal, provocant que certs espais considerats com a segurs, com poden ser algunes metodologies de cocreació, perdin el seu significat de justícia i igualtat social (Arruda et al., 2012). Així doncs, com a epistemologia a emprar, aplicar i traduir cap a les metodologies de cocreació des del feminisme, la que més pot permetre trencar aquestes barreres seria la de l'alteritat. A través d'una constant construcció, deconstrucció i anàlisi de totes les parts participants, introduint aquest postulat a les metodologies de disseny, es pot acabar de perfilar una estructura prou horitzontal dins d'aquests mètodes. D'igual manera, les metodologies que poden ser òptimes per aplicar,

són els grups de discussió i les produccions narratives, a causa de la seva alta participació del total de persones i la possibilitat d'escoltar i contemplar totes les experiències des del debat.

Moltes vegades, aquesta no és l'única estructura desigual que es forma en aquests processos cocreatius. Tal com informa l'epistemologia estudiada sobre l'investigació participativa en el món del disseny, el paper de li professional en l'àmbit de disseny sempre es mostra com a superlativa en comparació a la totalitat del grup. Però, com es pot treballar aquesta deconstrucció sense perdre la professionalitat del procés? Principalment, delimitant molt bé les bases de com fer la transmissió de coneixements, perquè totes les persones puguin gaudir de les eines, i que el paper de dissenyadori es mantingui com a un particip més i si escau, com a guia i suport tècnic. I per tant, no està de més, sempre abans d'iniciar la moderació de la investigació, situar la pròpia veu, per què totes les dades que es vagin extrapolant siguin

transparents i puguin prendre consciència (Haraway, 1995), emprar una lògica no extractivista i pretendre transcendir la negativitat (Braidotti, 2013).

Així doncs, tota la investigació en sí, partirà d'aquesta realitat construïda des de aquest punt inicial, aquesta perspectiva i aquesta manera de veure les coses. Si més no, es pretén donar forma a un postulat, que lluny de ser objectiu, es declara com a mutable, amb la necessitat de revisió constant des d'unes evidències parcials i situades. Per últim, a més a més, seguint la lògica del disseny anticapitalista, aquesta investigació així com la proposta metodològica s'ubicaran dins d'una llicència Creative Commons⁸, contemplant el codi obert i la propietat intel·lectual colaborativa (Cuartas Correa, 2009).

8. Llistat de llicències que classifiquen segons les maneres d'ús extern que tenen els materials intel·lectual creats.

4. Metodologia de la investigació

L'objecte d'estudi d'aquesta investigació parteix de la recerca, l'anàlisi i reflexió de material acadèmic publicat de les dues principals vessants: les metodologies d'investigació feministes i les metodologies de cocreació en disseny. Així i tot, aquesta part metodològica només correspondria al primer bloc de la tesina, la recerca epistemològica. En el segon bloc de la investigació, es passarà a un estudi pràctic on s'aplicarà les principals conclusions extretes del primer procés de recerca.

Per respondre a l'objectiu de la investigació, inicialment s'ha de contemplar el primer objectiu secundari i assolir les bases teòriques sobre aquest camp empíric, és a dir, conèixer les diferents teories existents sobre els diferents processos metodològics tant feministes com de codisseny i cocreació, ja articulats. Per a desenvolupar aquesta primera part, s'emprarà un enfocament quantitatiu de buidatge de

bibliografia, per finalitzar entrellaçant les temàtiques i extreure les conclusions principals per passar al camp de treball. Així doncs, a través del raonament deductiu, s'estipularan les bases per començar a argumentar la tria de la nova construcció metodològica, la qual respondrà a la hipòtesi de la tesina. Aquesta revisió bibliogràfica mixta constarà de tres formats diferents. En primer lloc, la base teòrica, que seria el bagatge previ existent d'on parteix la investigació, i per tant tot un seguit de material bibliogràfic ja localitzat.

En segon lloc, una revisió bibliogràfica sistemàtica (Codina, 2020), que partint d'una *scoping review*, la qual permet fer una síntesi de material i una exploració d'un àmbit, es desenvoluparà una anàlisi quantitativa amb el seu corresponent buidatge bibliogràfic. Amb les revisions sistèmiques i les equacions de recerca (Codina, 2020), a diferents cercadors acadèmics,

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

s'han emprat les paraules claus: disseny participatiu, cocreació, metodologies d'investigació col·lectives, no extractivisme i eliminació de jerarquies en català, en castellà i en anglès. Aleshores hi ha hagut una primera anàlisi de material, descartant pel títol; i un segon examen, destriant material segons el seu contingut.

Malauradament, pel caràcter prematur del camp d'estudi, no ha estat molta la literatura trobada. Així doncs, s'han emprat les cites a altres fonts, per enllaçar amb certs materials interessants. D'aquesta manera, en tercer lloc, s'ha fet ús de la revisió derivada (Papanek, 2014), i així arribar a diferents camps més específics. Aquesta metodologia d'investigació però, pot provocar diferents biaixos, com no arribar a tot el material disponible per la seva especificitat, o no arribar a detalls minuciosos d'alguns àmbits, així com poder perdre la inclusivitat en certs moments.

9. Tècnica d'investigació qualitativa que es conforma per la coneixent-se de lis participants i una o vâries discussions grupals.

Per l'altra banda hi hauria el marc pràctic, on es treballarà des d'una perspectiva qualitativa i s'analitzarà la seva aplicació. Bàsicament, es posarà a prova una proposta metodològica a un grup de treball formalitzat en un espai segur de cocreació en disseny des d'una perspectiva interseccional amb una lògica no extractivista. D'aquesta manera, tota la informació recol·lectada serà utilitzada per al benefici del total de lis participants, contemplant les seves necessitats, les seves experiències i les seves veus. Els objectius d'aquesta segona part responen a estructurar la proposta pràctica i a posar-la en funcionament per a detectar les possibles problemàtiques que no hagin estat contemplades en el raonament deductiu.

Els espais segurs de cocreació i debat feministes interseccionals semblants a un *Focus Group*⁹, són uns processos metodològics que incorporen les necessitats excloses de les identitats dissidents que han quedat del sistema triple

heterocispatriarcal i capitalista, des del món del disseny amb l'estructuració d'unes bases fermes. Les metodologies de cocreació en disseny des d'una perspectiva feminista, són una pràctica que entrecreu el disseny i la lluita feminista interseccional, englobant una o diverses temàtiques dels mateixos moviments socials, treballats des d'una lògica no extractivista i sempre amb intenció de transcendir la negativitat (Braidotti, 2013). Partint del fet que el disseny pot ser una eina educativa i/o reivindicativa de l'activisme en la lluita social feminista interseccional, es pretén obtenir una base sòlida sobre la qual estructurar els processos metodològics de cocreació que donin pas a nous discursos, principalment no normatius, i els seus objectes o experiències de disseny respectius.

Aquests espais de debat de les dinàmiques, tenen com a objectiu buscar i dissenyar propostes resolutives (ja siguin productes o serveis) a les

problemàtiques que la societat heterocispatriarcal, colonialista, capacitista (i per desgràcia, molts més *istes*) ens imposa dia a dia en format de violències, tant visibles, com les socialment normalitzades (violència simbòlica) (Bourdieu, 2012). Així doncs, es pretén posar èmfasi en l'educació informal i la seva estructura. Si més no, el disseny és a tot arreu, com a producte i com a mitjà comunicatiu, i ja va sent hora que no únicament serveixi de benefici al capitalisme i a l'androcentrisme.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

5. Proposta metodològica

La proposta metodològica que s'explica a continuació, està basada en les tasques de cures, i en un model de treball de cocreació, òptimament compost per un grup d'entre deu i vint persones, que pretén extingir les possibles jerarquies que es solen conformar en aquesta mena de grups de treball. Des d'una perspectiva que afavoreix el fet de transcendir la negativitat (Braidotti, 2013), moltes seran les veus, experiències i coneixements que no només seran essencials per al correcte funcionament de les sessions, sinó que a més a més totes elles permetran assolir l'objectiu pactat en el procés metodològic tenint un caràcter interdisciplinar (López Carmona, s.d.). Contemplant les metodologies de cocreació que el món del disseny ha anat instaurant, en totes elles acostuma a aparèixer el paper de li dissenyadori com a rellevant, fent-li veure com un engranatge imprescindible per al procés, i marcant la seva

posició com a superior entre totes les altres veus. Així doncs, des d'aquesta investigació, es pretén contemplar el grup de treball com un tot, i així poder obrir nous camps de producció i investigació, tot localitzant noves problemàtiques que sense certes experiències, o el fet de construir des d'essencialismes, no serien descobertes (Cuklanz & Rodríguez, 2020).

Aquest projecte pren forma d'una intervenció social i creativa en el sistema productiu del disseny, que té en el centre de la seva investigació dos objectius: cobrir aquelles necessitats desplaçades del triple sistema capitalista i heterociscolonialpatriarcal, així com fer una transmissió de coneixements bidireccional entre totis lis participants que permetin una autonomia en la presa de decisions i desenvolupament en les diferents fases de les sessions i a posteriori. És a dir, en primer lloc, el que es vol

aconseguir és una resposta al mateix sistema. Treballant des d'unes bases preestablertes, el sistema productiu de forma sistèmica crea nous productes i serveis que permeten extreure el màxim rendiment econòmic. Des d'una producció poc ètica, a la idealització del resultat a obtenir, per fer la menor inversió possible, la producció es desenvolupa en massa. Com les construccions socials, així com l'imaginari col·lectiu, com les dades estadístiques sobre les quals es dissenyen els nous productes, les dissidències socials que no entren dins els canons o les identitats privilegiades, solen quedar desplaçades, així com obtenint les seves necessitats oblidades.

En segon lloc, la transmissió de coneixements, allibera els grups de treball de les jerarquies. Sovint aquestes tensions provoquen que li professional del sector que treballa en un moment (o diversos) del procés de treball, acabi guiant la resta del grup. Tot i que a vegades no ser l'objectiu del

procés metodològic, aquesta presa de decisions que recau en una persona sola, acaba també ocultant altres veritats parcials (Haraway, 1995). Una de les maneres de trencar amb aquesta distinció de capacitats, que simplement infravalora una per sota de les altres, pot extingir-se desenvolupant certes tècniques de creació que permetin educar en l'àmbit en qüestió, tot fent independents les persones per a crear. Això no vol dir, que execucions més tècniques les desenvolupi un professional format en la temàtica en qüestió, però sí que totes les preses de decisions es prenguin per quòrum. Sense oblidar, que en l'altra direcció s'aprenen nous coneixements en diferents àmbits, ja sigui validant experiències, o d'altres formacions més teòricopràctiques que poden ajudar al desenvolupament de l'activitat, tot prenent un caràcter multidisciplinari a banda d'interdisciplinari (Sullivan, 2005; Vela et al., 2011). D'aquesta manera, també s'hi suma una

altra adquisició. A més a més, d'obtenir un nou producte o servei que satisfaci certes necessitats oblidades, també es dota de certs coneixements útils de forma bidireccional.

Consegüentment, la proposta metodològica constarà de tres fases, amb subprocessos, que a continuació es detallaran:

1. Cobrir necessitats
 - 1.1. Conèixer
 - 1.2. Cures
 - 1.3. Pluja d'idees
2. Transmissió de coneixements
 - 2.1. Aterrament
 - 2.2. Producció
 - 2.3. Testeig
3. Obtenció del producte o servei

5.1. Cobrir necessitats

Els processos de producció actualment no contemplen les necessitats de totes les identitats. Realment, aquest fet succeeix, perquè d'intentar-ho fer, el sistema capitalista instaurat no podria sostenir-ho. Si la producció en massa afavoreix el rendiment econòmic, i un preu de mercat competent per la realitat econòmica imposada actualment, una nova forma de producció conscient és complicat que aconseguixi mantenir-se amb la competència existent. És per aquesta raó, que nous models de consum actuen fora del mateix sistema. Creant noves xarxes

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

autogestionades, s'assoleixen objectius socials que el mateix mercat obvia. I la forma més funcional de treballar, és des de petits grups que compartint les seves experiències, dotin dels nous productes amb una sèrie de qualitats habitualment oblidades. Tot i que la proposta del disseny universal permet apropar els

primer lloc es conforma el grup, presentant les sessions i totes les persones involucrades. Es situen les veus, així com els coneixements i les veritats parcials de totis. Però, aquesta fase només es pot obtenir des de les cures, així doncs s'entraria en el següent pas a seguir. Descobrir el posicionament, identitats, experiències i

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

necessitats de les altres persones que conformen el grup, aproxima les altres realitats a les nostres i afavoreix una producció conscient i ètica, de la

resultats dels processos productius a un major nombre de persones (Papanek, 2014), les necessitat exclusives de certs col·lectius segueixen quedant desplaçades.

En aquesta primera fase del procés creatiu, es pretén establir aquesta xarxa per les sessions en qüestió. D'aquesta manera, en

qual totis puguin sentir-se satisfets. Des de l'empatia es crea el debat sobre el qual treballar i conversar, i així localitzar aquelles necessitats desplaçades a les quals, amb aquesta metodologia se'ls pot donar resposta. Per tant, la segona fase pretén descobrir aquelles interseccions identitàries

sobre necessitats del conjunt del grup, que siguin interessants i que dotin al grup de quelcom inexistent i útil, per al seu dia a dia (ja sigui personal, laboral, reivindicatiu...), a més a més de descobrir si es tracta d'una necessitat no coberta, o una resposta a una violència.

Per últim, de les mateixes interseccions ubicades es comença a construir el relat a través d'un mètode de pluja d'idees que s'establirà segons les característiques de cada grup. Aquesta presa de decisions es fa segons la necessitat escollida, per si aquesta existeix en no estar contemplada pel sistema capitalista o si, ans el contrari, sorgeix com a resposta a alguna violència habitualment patida pel conjunt del col·lectiu dissident per part del heterociscolonialpatriarcat. En definitiva, en aquesta primera part de *Cobrir necessitats*, s'ha d'obtenir un primer esbós de possibles actuacions envers aquesta opressió, ja sigui pel sistema econòmic o pel social.

5.1.1. Conèixer

L'inici de la sessió s'inaugura amb la presentació de totis i amb una breu explicació de la metodologia que es durà a terme. Evitant preconcebir idees en aquest punt, sobre en què es formalitzarà aquest procés de cocreació, s'exposen els objectius d'aquest. S'explica que la funció és poder obtenir entre totis una solució a una necessitat no coberta per la societat o, bé construir una resposta a alguna violència patida sistemàticament. Narrant les diferents fases per les quals s'anirà creant aquest producte o servei, es permet fer totes les intervencions que siguin necessàries perquè no resti cap dubte. A més a més, es presenta el grup de treball com a quelcom horitzontal, i per tant, s'explica que no hi ha cap opinió més vàlida que l'altra, i que el correcte funcionament del procés depèn de que el respecte es pugui mantenir durant tota la sessió.

És per aquesta raó, que en aquest moment s'introdueixen les recomanacions de funcionament i el codi de conducta (Giralt i

Hernández & Plaza Minguella, 2020):

- D'entrada, no vetar cap tema de conversa. Fins i tot en el cas de tractar temes socialment tabús, i sempre que es faci des del respecte i tenint en compte la sensibilitat del grup.

- Ser inclusivi. Cal emprar un llenguatge no sexista, decolonial, no homofòbic (entre d'altres violències); no utilitzar expressions que suposin judicis de valor; no menysprear actituds o costums; i dirigir-se a cadascuni de les participants pel nom o pseudònim i pronoms amb el que s'hagin autoanomenat.

- Acordar entre totis el codi de conducta. És necessari entendre totes les pautes de funcionament i assumir-les, i si escau, compartir les pors o temors relacionades amb l'espai segur creat.

- Sempre tenir respecte comú, i fer rendició de comptes. Cal practicar la validació i la reafirmació entre nosaltres, sense deixar de banda el pensament crític i el qüestionament.

- Codi de conducta. Cal:

- Comportar-se de manera respectuosa. Aquí es comprén el procurar no ofendre ni insultar cap companyi; demanar, sempre que sigui possible, el torn de paraula i respectar-lo; respectar la resta d'opinions; dirigir-se a lis companyis com ellis volen ser anomenadis...

- Fer escolta activa i gestionar les opinions oposades de forma constructiva. Prendre atenció a totes les opinions i perspectives que es mostrin, per construir un diàleg conjunt que ajudi a abordar la problemàtica, evitant sempre el conflicte i el menyspreu.

- Respectar tots els punts de vista. Acceptar totes aquelles visions que es trobin dins els paràmetres de la lluita feminista, entesa de manera àmplia.

- Actuar de forma col·laborativa. Treballar col·laborativament acceptant aportacions, opinions i canvis.

- Reconèixer i acceptar la diversitat. Actuar des de la interseccionalitat, i reconèixer les

diferents perspectives de cultura, gènere, classe social, religió, etc.

- Respectar la privacitat de les persones participants. No difondre ni comunicar les converses i les dinàmiques que es donen en el marc dels espais segurs, particularment en relació a participants en concret.

- Informar i demanar el consentiment explícit sobre qualsevol classe d'enregistrament, ja sigui escrit, o audiovisual (fotografies, vídeos, enregistrament de veu...).

- Acceptar la diversitat lingüística, sempre que aquesta sigui respectuosa. L'atenció sobre els usos del llenguatge no hauria d'usar-se de manera exclouent. Cal acceptar que es tracta d'un procés d'aprenentatge col·lectiu i que les solucions i les sensibilitats que denoten, són diverses.

Si algun de les participants, durant les sessions, comença a tenir un comportament fora de lloc, tenint una conducta contrària a aquestes indicacions, trencant l'espai segur, o/i fent sentir malament o incòmodi

a algun de les companyis, primerament és avisadi amablement. Si la situació es manté, o es desenvolupa de forma reiterada, existeix la possibilitat de que acabi sent convidadi a abandonar la sessió, després d'una valoració sobre les prioritats de l'espai segur. A més a més, es pacta en el conjunt del grup, alguna eina o sistema per poder avisar de forma ràpida i visual si en algun moment, alguna de les persones, no s'està sentint còmode, ja sigui per la temàtica a tractar, o l'actuació d'algun de les altres participants. Es pot oferir la possibilitat d'aixecar les dues mans, o de situar-ne una sobre el cap. Sigui quina sigui la forma escollida, també es decidirà com actuar. En un principi, el més correcte seria aturar la sessió i donar veu a la persona afectada, ja sigui explicant que ha estat allò que la incomodat, si simplement vol abandonar la sessió i tornar més tard (o no fer-ho), o el que sigui. Però en tot cas, aquesta decisió s'ha de prendre abans d'entrar a la sessió de cocreació.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

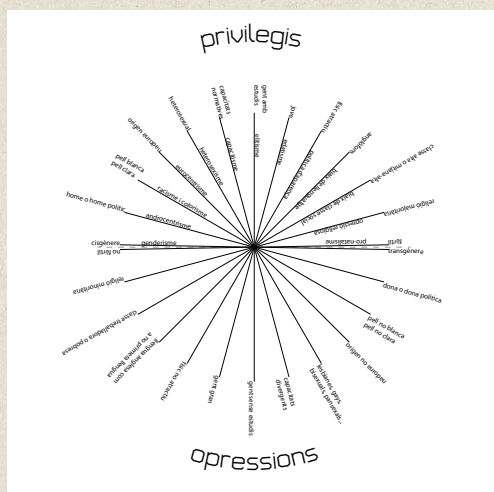

Figura 2. Diagrama d'intersecció de violències i privilegis (Giralt i Hernández & Plaza Minguella, 2020).

FITXA SITUACIÓ

Digues 3 característiques teves (que poden ser certes o no) que les persones del carrer poden dir sobre tu sense coneixet. (Sóc dona, blanca i tinc capacitats físiques normatives).

- 1.
- 2.
- 3.

Digues 3 coses dolentes que no t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc blanc i la meua lesomia pot mostrar que he nascut aquí, però m'han canviat d'idioma al parlar, quan he demanat si em podien tornar a explicar una cosa per no haver-ho entès).

- 1.
- 2.
- 3.

Digues 3 coses dolentes que t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc llegendi dona, moltes vegades, certs homes, no m'han deixat carregar pes, per molt que la meua massa muscular fos superior a la d'ells).

- 1.
- 2.
- 3.

Figura 3. Fitxa activitat de situació (No hi som totes).

a través de l'experiència d'una persona. D'aquesta manera s'explica que procurant aplicar una lògica no extractivista, i cercant formes de retorn cap a totes les participants, aquest projecte està basat en la col·laboració i en el fet de compartir no només totes aquelles problemàtiques que

Pel que fa al procés metodològic, en aquestes sessions s'ha de tenir en compte que és tan important com les peces finals en sí i per tant, en cap moment seria coherent treballar unes violències que patim totes, només

volem combatre, sinó també troballes, tàctiques i formes d'afirmació. Així doncs, aquestes col·laboracions són considerades, sempre amb el consentiment de totes les participants, com a coautories en el resultat de les sessions. Aproximadament, aquesta part de benvinguda i presentació, hauria d'ocupar un total de deu minuts de la primera part de *Cobrir necessitats*.

A continuació es mostra i explica el diagrama de la intersecció de violències i privilegis socials existents (*veure figura 2*) i es fa el visionat del vídeo d'un minut de la presentació de Rosi Braidotti i Donna Haraway, *Who are Rosi Braidotti and Donna Haraway?* (2013). Amb aquesta introducció es desenvolupa la primera activitat per poder situar la veu de les participants i el seu coneixement, on es reparteixen les següents fitxes de situació (*veure figura 3*) que han d'omplir-se anònimament, posar-les totes juntes i anar traient-les d'una en una, mentre es van llegint. Aquesta fitxa consta

de tres apartats, que s'expliquen amb els següents exemples:

- Digues 3 característiques teves (que poden ser certes o no) que les persones del carrer poden dir sobre tu sense conèixer-te. (Sóc dona, blanca i tinc capacitats físiques normatives)

- Digues 3 coses dolentes que no t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc blanqui i la meva fesomia pot mostrar que he nascut aquí, mai m'han canviat d'idioma al parlar, quan he demanat si em poden tornar a explicar una cosa per no haver-ho entès)

- Digues 3 coses dolentes que t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc llegidi dona, moltes vegades, certs homes, no m'han deixat carregar pes, per molt que la meva massa muscular fos superior a la d'ells)

Un cop s'han llegit totes de forma conjunta, es posen en comú i s'analitzen a quins eixos opressius corresponen cadascuna de les característiques detallades, així com intentar localitzar quines són les violències que estan

actuant en cadascun dels casos.

Amb aquest exercici es pretén prendre consciència de la realitat que existeix en el grup, no només per desxifrar quin és l'àmbit més interessant a treballar, sinó que també poder situar la veritat parcial des de la qual s'anirà construint tota la feina. Aquest segon pas, no hauria de estendre's més de quaranta-cinc o cinquanta minuts.

A tall de conclusió, l'apartat de *Conèixer*, és essencial per aterrar dins l'espai segur de cocreació. És el moment, per no només descobrir les persones del grup de treball, sinó per començar a constituir un ambient de treball gratificant que neixi de la confiança, la seguretat i l'empatia, és a dir, les cures. Sense aquesta primera part, els espais que es volen arribar a assolir mai podrien ser anomenats segurs, perquè el fet de poder pactar comunament quina és la manera en què totis es puguin sentir còmodes, i en cas contrari tenir un codi d'actuació, és el que determina la participació voluntària i plena de totes les

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

persones. Tanmateix, per poder continuar amb el següent pas, *Cures*, és totalment necessari poder entendre el conjunt de bagatges des de les condicions socials que són contemplades en el grup de treball en qüestió.

Esquema de l'apartat:

- PRESENTACIÓ DE TOTIS
- PRESENTACIÓ DE L'ESPAI
- EXPLICACIÓ DEL DIAGRAMA
- D'INTERSECCIONS DE VIOLÈNCIES I PRIVILEGIS SOCIALS
- REDACCIÓ FITXES DE SITUACIÓ
- LA SEVA POSADA EN COMÚ

5.1.2. Cures

Habitualment, els processos de cocreació que es desenvolupen a Occident, no aconsegueixen desplaçar una mentalitat individualista que forma part del subconscient col·lectiu. Tot i que, el fet de treballar les violències sofertes des d'un posicionament conjunt, com s'ha fet a l'apartat anterior, no és signe d'un resultat totalment complacent, sí que permet

aproximar i afavorir l'aparició de l'empatia, i a poder aconseguir treballar des d'un tot. Així doncs, partim d'haver recol·lectat un conjunt de vivències les quals poden ser més o menys pròximes a títol personal, però si més no veure que alguna persona amb qui estàs compartint espai, sí que les ha viscudes. D'aquesta manera, el fet de poder tractar certes temàtiques de forma col·lectiva permet instaurar la sensació de seguretat, i el sentiment de comprensió per part de la resta, envers la persona en qüestió. Per tant, aquest punt parteix d'haver obtingut d'una visió global de les persones del grup, i les condicions socials que les afecten.

En aquesta segona part de la primera fase *Cobrir necessitats*, es vol arribar a entendre quin eix opressiu és dominant en l'espai, i fins a quin punt, aquest pot arribar a afectar a les persones. S'anomena *Cures*, perquè pretén deixar de banda el sistema productiu i dedicar-se a tenir cura de les altres persones del grup, a escoltar-les, intentar

comprendre-les i trobar l'espai per poder compartir aquells neguits o dubtes que puguin anar sorgint (Esteban, 2017). De tal manera que s'aconsegueix crear un ambient en què es faci un intercanvi d'idees, pensaments i reflexions sobre la societat, les agències i les identitats. A més a més de poder no només posar nom a aquelles discriminacions que es pateixen diàriament, sinó que també localitzar d'on sorgeixen, com s'estructuren i com actuen.

D'entrada, de forma grupal es contabilitzen les interseccions localitzades en l'exercici de presentació d'experiències anterior, sempre tenint a mà el diagrama d'intersecció de violències i privilegis (*veure figura 2*). Es fa un llistat de tots aquells eixos que han aparegut, si solen aparèixer de forma habitual dos o més junts i les seves respectives violències, tot fent una anàlisi de causants¹⁰. D'aquesta manera es pot anar creant un mapa conceptual que evidencia les relacions que existeixen entre

les diferents discriminacions, com interactuen entre elles i com moltes d'elles es retroalimenten.

En aquest punt, l'objectiu és mostrar com les diferents opressions que existeixen i són efectuades des de la mateixa societat, sorgeixen del sistema heterociscolonialpatriarcat i capitalista. Aconseguir veure quines són visibles i directes, i quines ans el contrari són subtils i sovint socialment normalitzades. Però de tota manera, mostrar que totes elles són perjudicials i afecten directament a les nostres vides. Si més no, poder visualitzar aquest conjunt de tensions com a un tot, una xarxa de violències interrelacionades, i en cap cas com a factors socials que discriminen de forma aïllada i puntual. I una de les maneres més efectives per a poder relacionar les violències és a través d'analitzar les interseccions.

Com a tall d'exemple, es posarà el visionat del vídeo de Kimberlé Crenshaw, The urgency of intersectionality (2016). La tria d'aquest audiovisual ve per

10. Mètode de pluja d'idees que pretén donar resposta a l'origen de quelcom.

una banda, perquè de *per se* Crenshaw va ser la persona que va encunyar el terme, i també perquè el vídeo exemplifica amb un cas molt clar, com les violències interaccionen entre elles oprimint de forma conjunta i específica les identitats. Per tant, veure aquesta conferència pot permetre entendre de forma visual el concepte més concisament sense haver d'entrar en formalismes teòrics, i poder començar a relacionar les tensions en el mapa conceptual que s'està dissenyant a la sessió. És més, el vídeo pot servir de recolzament per poder localitzar noves violències o relacions que encara hagin restat ocultes a l'anàlisi.

Un cop s'hagi obtingut aquesta visió global, seria el moment de localitzar quins són aquells eixos que més vegades han anat apareixent. D'aquesta manera, no només es reforça l'empatia, sinó que també la confiança i la seguretat, en poder detectar com aquestes opressions no són casos aïllats, sinó que la jerarquia social promou les violències de forma sistemàtica

als diferents col·lectius que no gaudeixen de certs privilegis socials. És en aquest moment on s'aconsegueix una fotografia visual de les característiques del grup de treball, de manera que de forma eficaç es pot localitzar l'eix o interacció d'eixos més interessant i necessari a treballar. Si més no, que prengui sentit en quan es formalitza el retorn amb el producte o servei.

Consegüentment, s'analitzen les violències que han anat apareixent relacionades amb els eixos en qüestió, sumant-hi cinc exemples més per part del grup de treball. Una llista de tensions que prenen forma de necessitat o mancança. Però no una necessitat personal ni individual, sinó una necessitat social, que respon directament a una violència rebuda. En termes exclusivament de gènere, un exemple podria ser la manca d'enllumenat nocturn en un barri que fa de l'urbanisme un espai no segur envers l'assetjament sexual al carrer, o la manca de peces de roba amb un patronatge

que no només pretengui cobrir les mesures corporals estereotipades occidentals de les dones, de les dones polítiques i de les persones que es vulguin vestir amb roba comunament coneguda com a femenina.

Tot seguit s'obre un petit torn de paraula per poder debatre quin és el cas exemplificat més interessant a desenvolupar. Aquí és important tenir en compte tres fets: la representació, la viabilitat i l'empatia. És a dir, en primer lloc

és necessari veure a quina quantia de gent afecta aquesta problemàtica. No podem centrar-nos en casos excepcio-

nals que actuïn a poques identitats del grup de treball, sinó que ha de ser suficientment representativa per a que tothom es senti còmode, implicadi i amb ganes

de treballar la temàtica. En segon lloc, la viabilitat de les possibles respostes. Tot i que sempre s'ha de motivar al total de l'equip a pensar en gran, s'ha de ser conscient de les capacitats econòmiques i institucionals de les quals es disposa.

Per exemple no es viable pensar en problemàtiques que per interferir-hi sigui necessari intervenir des del Govern Espanyol, o que requereixi construir un nou edifici.

Totes les idees són vàlides, però sempre s'han de poder aterrar. I

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

per últim, treballar des de l'empatia, i no triar problemàtiques que en solucionar-les s'acabi oprimint un altre grup.

Per acabar aquesta part i poder començar l'apartat creatiu de *Pluja d'idees*, la necessitat o mancança triada s'analitza i es decideix si respon a una falta productiva per part del sistema, essent l'agència oprimida desplaçada del mètode de producció (com podria ser el cas del patronatge de moda contemplada només per una sèrie de cossos occidentals), o ans el contrari, si reacciona a una violència i per tant pren més forma d'una reivindicació (com per exemple la necessitat d'obtenir quelcom que permet tornar a ser el centre la conversa quan una persona amb més privilegis t'interrumpeix). Aquest punt és molt important, perquè depenent de l'opció que s'obtingui, s'emprarà un mètode de pluja d'idees o un altre, i ha de comprendre si fa no fa cinquanta minuts.

Breument, *Cures* és la part on no només es localitzarà la temàtica a treballar, sinó que a més a més, fet que és

molt important, es transmet la importància de veure les violències com un tot. Un tot amb el mateix origen, el sistema socioeconòmic, i com aquestes jerarquies que oprimeixen, a l'hora estan interrelacionades i permeten de forma sistèmica seguir mantenint aquest ordre social. Així, des de tenir cura de les altres persones que conformen el grup de treball, a través principalment de l'empatia, escoltant-les i validant les seves experiències, s'acaba de formar l'espai com a segur, a més a més d'en la majoria dels casos, augmentar la confiança en poder comprovar, com moltes situacions violentes viscudes no són exclusives seves, sinó que són compartides arran de les condicions socials.

Esquema de l'apartat:

- CURES
- ANÀLISI DE LES INTERSECCIONS LOCALITZADES I LES SEVES VIOLÈNCIES
- DEBAT PER TRIAR L'EIX SOCIAL A TREBALLAR
- COMPROVACIÓ DE SI ÉS UNA REACCIÓ A UNA VIOLÈNCIES O SI ES TRACTA D'UNA FALTA PRODUCTIVA PER PART DEL SISTEMA

5.1.3. Pluja d'idees

Un dels moments àlgids dels processos de creació, esdevé quan es comença a donar forma a allò material i/o físic que es crearà. Aterrar les idees, conceptes i qüestions analitzades amb anterioritat durant la investigació prèvia, acostuma a ser el moment més creatiu i amb el què més s'acostuma a gaudir. Si més no, el plantejament d'aquesta mena de sessions ha d'estar molt organitzat, principalment per no desviar-se de la temàtica triada. Sovint, en ser les idees més ambiciosos i esbojarrades, les que permeten assolir propostes noves i innovadores, qüestions importants tot i que subtils, poden acabar sent desplaçades del concepte en què es basa aquesta nova construcció. Així doncs, els mètodes que es presentin, han de permetre mantenir l'equilibri entre la creativitat i la coherència.

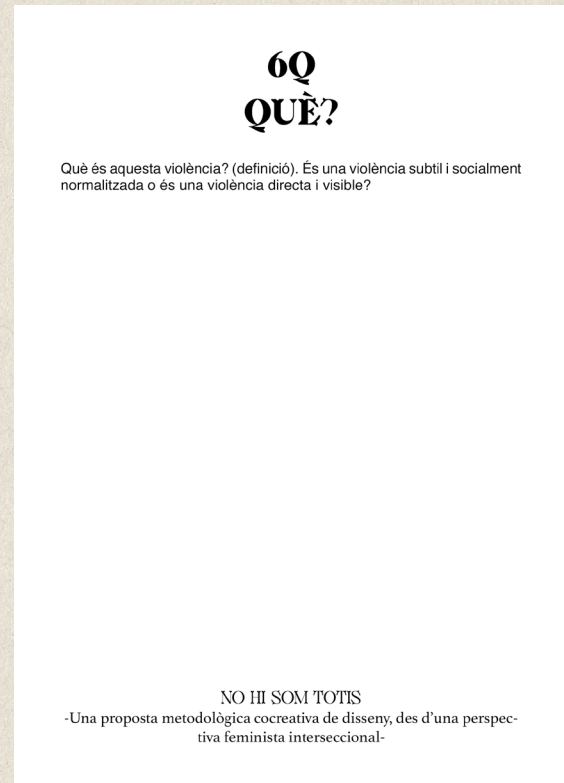

Figura 4. Fitxa d'estarbursting (No hi som totis).

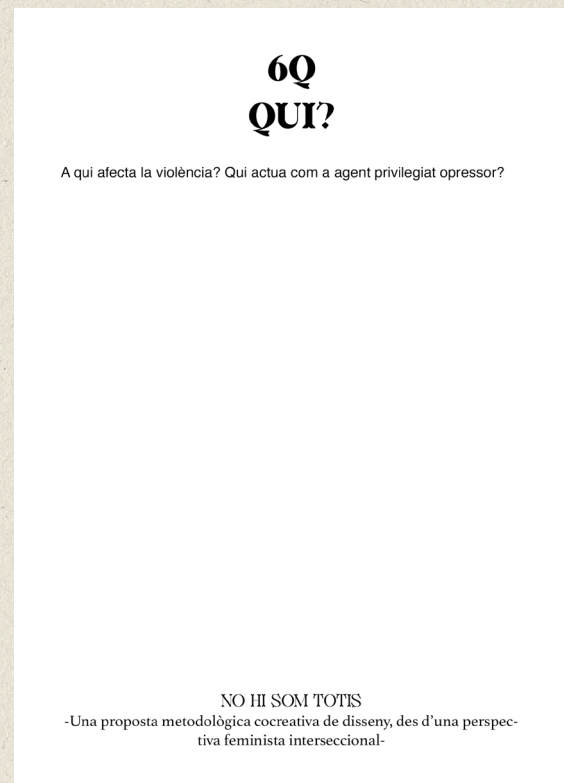

Figura 5. Fitxa d'estarbursting (No hi som totis).

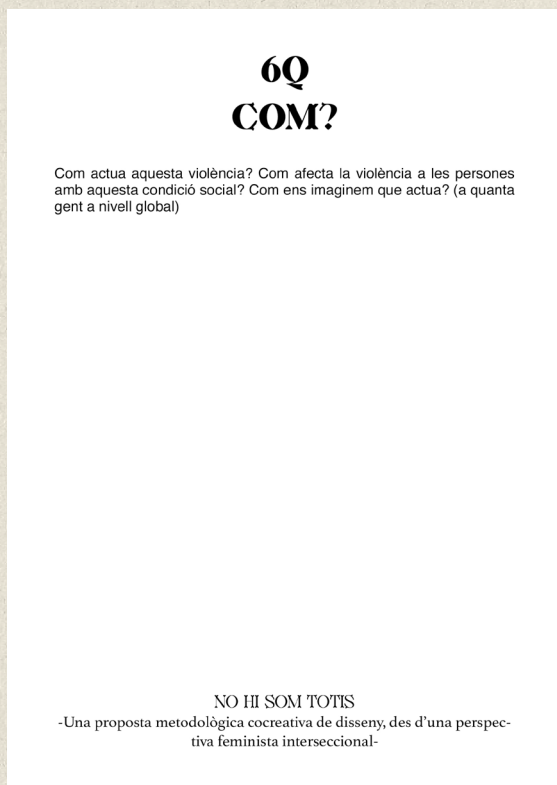

Figura 6. Fitxa d' *starbursting* (No hi som totis).

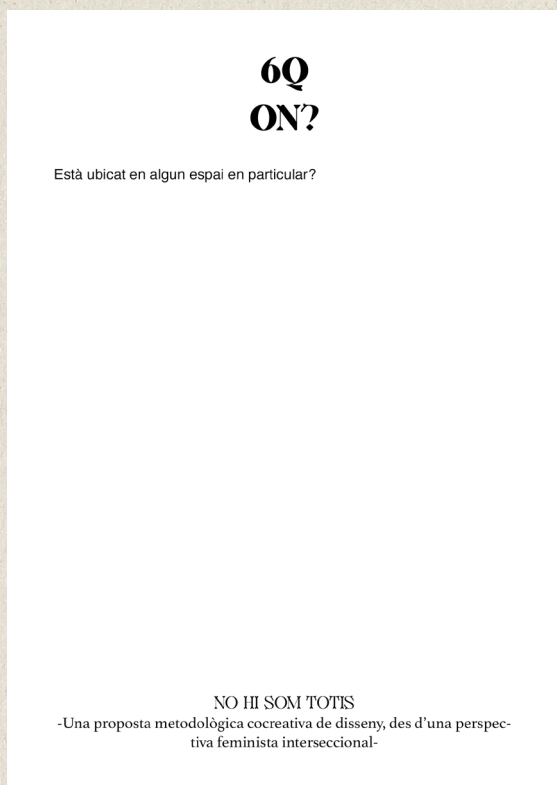

Figura 7. Fitxa d' *starbursting* (No hi som totis).

En aquest apartat de *Pluja d'idees*, es pretén començar a formalitzar l'objecte o servei a crear i dissenyar. Partint d'haver localitzat l'opressió o violència a treballar des del seu eix o eixos socials discriminators, es pretén cocreativament proposar aquesta resposta o cobrir certa necessitat. Igualment, abans de començar a treballar en la temàtica en sí, inicialment es fa el mètode *starbursting*, per entendre bé l'àmbit escollit. I a continuació, un cop haver ratificat sobre la tipologia de violència o opressió (si es necessita cobrir una necessitat o bé executar una resposta a la violència), segons quina sigui la classe, es desenvolupa o bé el mètode de l'escala o bé el *rol storming*. I per últim, un cop triada l'opció es torna a fer una *starbursting*, però aquest cop amb la qüestió triada. D'aquesta manera, en finalitzar la part, ja s'ha concebut que serà allò que s'acabarà desenvolupant.

Com ja s'ha fet esment, en primer lloc es desenvolupa una *starbursting* sobre la violència. En una pissarra o en full gran de paper es dibuixa una estrella de sis puntes. En el seu centre s'escriu la violència a treballar i l'eix o eixos involucrats, i en cadascuna de les seves puntes, les 6Q (Què, qui, com, on, quan i per què). Al costat de cada pregunta, les següents qüestions: A què: Què és aquesta violència? (definició). És una violència subtil i socialment normalitzada o és una violència

directa i visible?. A qui: A qui afecta la violència? Qui actua com a agent privilegiat opressor? Al costat de com: Com actua aquesta violència? Com afecta la violència a les persones amb aquesta condició social? Com ens imaginem que actua? (a quanta gent a nivell global). Per la part que pertoca a on: Està ubicat en algun espai en particular? A quan: Està ubicat en algun temps en particular? I pel que fa al perquè: Per què succeeix?

Aleshores, en sis grups es preparen les respostes de les preguntes repartides (veure figures 4, 5, 6, 7, 8 i 9) per després de deu minuts posar-les en comú. És important entendre la importància de buscar respostes complexes i profundes que permetin col·lectivament entendre a la perfecció la violència que s'està treballant. Si en aquest punt, alguns detalls són oblidats, en el moment de començar a construir la proposta, poden confondre o intercanviar matisos, que facin perdre la coherència a l'objecte o servei restant, i per tant perjudicar de forma directa al total del grup. Així doncs, és de màxima importància emfatitzar com de clau és aquest mètode per assolir un resultat gratificant. Per tant, s'ha d'impulsar a construir unes respostes que no siguin monosíl·labs i que almenys tingui un raonament darrera.

Un cop s'hagi completat l'estrella i per tant, l'anàlisi complet de la violència a

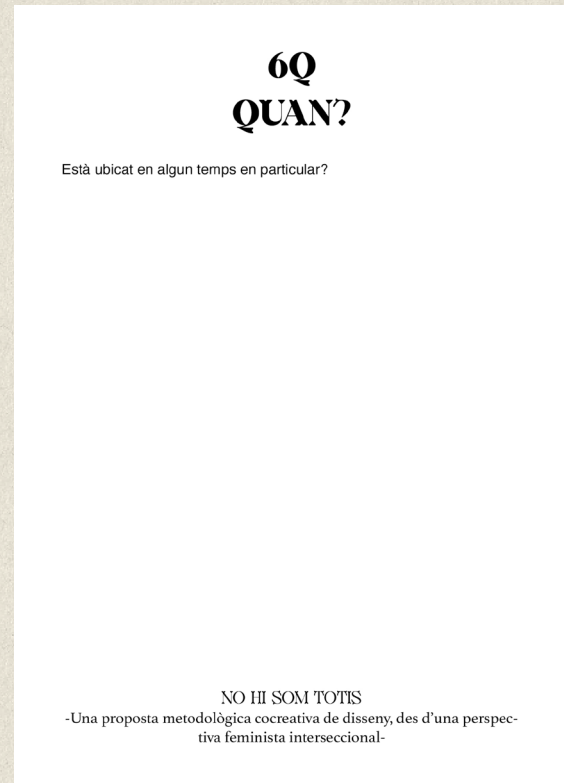

Figura 8. Fitxa d'estarbursting (No hi som totis).

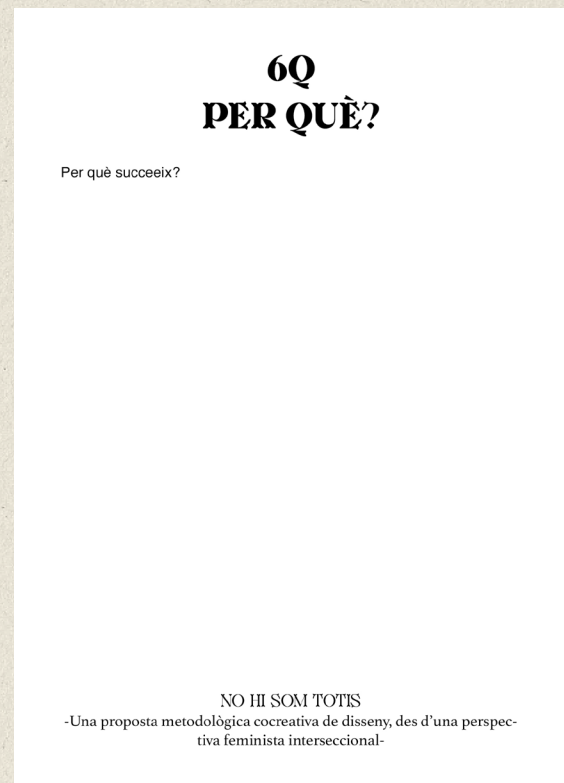

Figura 9. Fitxa d'estarbursting (No hi som totis).

treballar, es desenvolupa la pluja d'idees que permet donar forma a la resposta. El mètode a triar, depèn de si s'està parlant d'una situació on no s'hagi contemplat una identitat i per tant, existeix una manca de cobertura per a una necessitat, o simplement es precisi una resposta a una violència en qüestió. Si la temàtica a treballar és la primera, aleshores es desenvolupa el mètode de l'escala, el qual permet anar construint idees sense influenciar-se per les altres persones. Ans el contrari, si la tipologia de problemàtica a treballar és la segona, s'empra el mètode del *rol storming*, el qual permet treballar àgilment des de l'empatia i com no, les cures.

Pel que fa a la primera opció, el mètode de l'escala permet que absolutament tothom tingui veu de forma independent i totes les opinions sigui escoltades i valorades per igual. Sense haver perdut de vista de les persones, l'estrella treballada anteriorment, es demana a totes les persones que surtin de l'espai, exceptuant dues. A totes les persones se les

posa l'objectiu de que pensin una possible resposta la violència, premeditada, amb consistència i coherent. Que ho facin de forma aïllada i en silenci, i que en tot cas sempre validin les seves experiències i vivències. Si més no, les dues persones que sí seguiran a l'espai ho fan de forma conjunta.

És important remarcar en aquest moment, per a tot el grup, que totes les opcions que es pensin són vàlides, i que si després, tot i ser la triada, no és viable, més endavant hi ha un procés de repensar la idea per acabar-la d'ajustar. Perquè no quedi cap dubte, es pot exemplificar amb l'empresa Petit Pli (Yasin, 2017), una startup que dissenya roba infantil que es va estirant i adaptant al cos de lis nenis a mesura que van creixent. D'aquesta manera es cobreix la necessitat de tenir roba per als primers anys i poder fer un consum ètic i no consumista d'aquest producte. Tot seguit es comença a fer un intercanvi d'idees de forma sistemàtica cada

cinc o set minuts. A les primeres dues persones se'ls afegeix una tercera, la qual expressa en primer lloc la seva idea, i a continuació les altres dues explicaran el que han estat parlant.

Després s'hi suma una quarta, i es fa el mateix en aquest ordre invertit. La persona més recent en entrar a debatre, detalla la seva idea, després la primera que ha iniciat la dinàmica i per últim la parella. Aquest procés es va repetint, fins que totes les persones s'han afegit a la parella inicial, de manera que s'hauran obtingut una varietat gran de propostes sense influències que podran ser discutides sense

conjuntures preconcebudes.

Així doncs, en els següents quinze minuts es debateix i escolleix quina serà la proposta a definir, que pot ser alguna de les esmentades, o sinó alguna que hagi evolucionat a causa d'haver escoltat alguna de les altres idees, sempre i quan sigui coherent i aquesta representi a un gran nombre de persones.

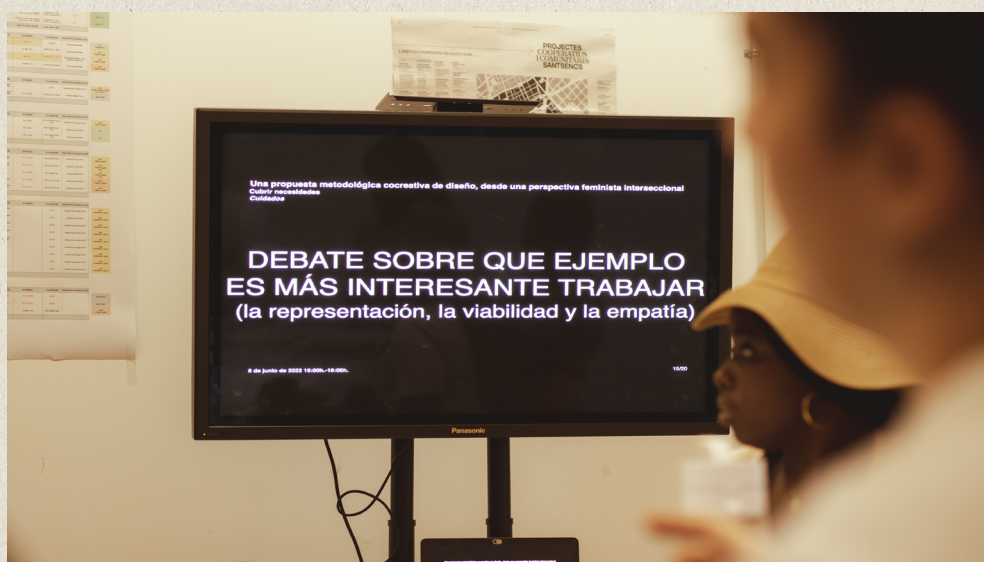
Però d'altra banda, si el que s'ha de treballar és la resposta a una violència, es fa un *rol storming*, un mètode de treball col·laboratiu que pretén fer que les persones es posin en el lloc de l'altra que viu la situació, i així obtenir respostes ràpides com si

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

fossin estímuls més naturals. Per explicar l'objectiu del mètode, i facilitar la tasca, es poden posar alguns exemples com el projecte Mala Hembra (2015) amb els seus punys americans en forma de clauer. Per contrarestar l'abús sexual al carrer, aquest col·lectiu va dissenyar per imprimir en 3D aquests clauers en forma de gat, que en un moment puntual, poden servir de puny americà.

quelcom (ja sigui un objecte o un servei) que lis facilités sortir de la problemàtica de manera gratificant. És important destacar que aquest exercici ha de ser dinàmic, i que han de confiar en la primera idea que els vingui al cap. D'igual manera, se'ls demana que validin les seves opinions i experiències, i que en tot cas, més endavant ja hi haurà un espai per definir col·lectivament l'opció triada. Aleshores

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

en un ordre aleatori, cadascuna de les persones llegirà les seves respostes, de forma segura i sense variar-les. Per últim, torna a haver un debat de

Per tant, sense treure el resultat del mètode *starbursting*, es demana, a totes les persones que en un full anotin en primer lloc, que farien actualment si es trobesin en aquesta situació, i a continuació, que proposin i/o inventin

quinze minuts per decidir quina de les opcions és la que més persones representa i resulta la més interessant.

En últim lloc, un cop localitzada la resposta a la violència es torna a fer una

starbursting, però aquest cop sobre l'objecte o servei a dissenyar. D'aquesta manera, aquest cop les preguntes a respondre seran les més típiques en aquesta mena de mètode de pluja d'idees. Per al qui: Qui en farà ús? Qui es necessita per desenvolupar-ho? Qui ha fet quelcom semblant? En el què: Quin nom podria tenir? Quin és el pressupost aproximat que es necessita? Quina forma podria prendre? En el com: Com milloraria la vida de les persones? Com podria fer-se per poder comunicar-ho? Com s'integrarà al col·lectiu? Pel que fa al on: On es distribuirà? D'on sortirà el pressupost? On es produirà? Per al quan: Quan estarà disponible l'afer? Quan es començarà a desenvolupar? I a comunicar? I en el perquè: Per què és útil aquesta resposta? Per què les persones el podrien voler? Per què som diferents a la resta de propostes semblants?

En sí l'apartat de *Pluja d'idees* comença a fer una aproximació més detallada

d'allò a produir. Si més no, amb ell, es tanca la fase de *Cobrir necessitats* i per tant, de dotar de sentit a aquest procés cocreatiu. Des de les cures, l'empatia i la confiança, s'ha delimitat una violència opressiva i a través dels coneixements vitals de totes les persones que han treballat en la sessió, s'ha fet front a la tensió, creant quelcom que permeti contrarestar els seus danys. Sigui com sigui, en la següent fase de *Transmissió de coneixements* es tancaran tots els detalls així com fer la producció per al testeig, i per tant, la proposta de la primera fase és encara revisable i possiblement modificable. Aquesta última tindrà una duració de entre una hora i mitja o dues.

Esquema de l'apartat:

- PLUJA D'IDEES
- CREACIÓ DE LA *STARBURSTING* DE LA VIOLÈNCIA
- DESENVOLUPAMENT DE LA PLUJA D'IDEES (MÈTODE ESCALA O *ROL STORMING*)
- CREACIÓ DE LA *STARBURSTING* DEL PRODUCTE O SERVEI

5.2. Transmissió de coneixements

Aquesta segona fase de la metodologia de treball proposada s'anomena, *Transmissió de coneixements* perquè al cap i a la fi és el seu objectiu de forma bidireccional. Com ja s'ha fet esment amb anterioritat, sovint en els processos de cocreació, el perfil de les dissenyadores queda ressaltat i és mostrat amb suma importància i com a més indispensable que la resta. Però tot i que el paper d'un professional no pot quedar desplaçat, sí que és veritat que de forma bastant habitual s'empreen lògiques no extractivistes. És a dir, li dissenyadori fa un procés cocreatiu amb un cert col·lectiu per extreure una informació, que després aplicarà de forma més o menys situada en el seu objecte. Per aquesta raó en cap cas, en aquesta metodologia s'ha de fer una extracció de coneixements, sinó una transmissió.

S'ha d'avaluar amb la mateixa importància les tècniques de creació, com les opinions,

vivències i experiències per part de les altres persones de l'equip.

Si més no, si aquesta no és la dinàmica, no pren sentit que els espais siguin anomenats segurs ni fomentats sobre les cures.

D'aquesta manera, tot el grup s'ha de veure com un engranatge, un trencaclosques que sense totes les peces no té sentit, i que a més a més cadascuna d'elles, té la seva funció. Per tant, no només és essencial que li dissenyadori situï la seva veu, sinó que treballi des de l'empatia. A més a més, sempre que sigui possible ha de cedir el seu lloc, amb la transmissió de coneixements, des de la situació privilegiada de tenir certes aptituds específiques professionals.

En conseqüència, sense perdre de vista l'objectiu principal d'aquesta fase, es desenvolupen tres parts que conformen el següent estat del procés de cocreació en espais segurs: *L'Aterrament*, la *Producció* i el *Testeig*. En primer lloc, a l'*Aterrament* es pretén acabar de detallar tots aquells aspectes que

interaccionen amb la proposta triada, tant per les coses físiques, com per aquells afers més conceptuals. És important acabar de definir, inicialment des de l'especulació, quina morfologia pren i a continuació quines són les possibles formes de portar-ho a terme. D'igual manera, analitzant la seva viabilitat, la proposta inicial pot anar mutant fins a prendre l'aspecte definitiu.

Segonament, es desenvolupa la part de producció. Debatuda la forma de dur a terme l'opció triada, s'intenta involucrar al màxim el grup en aquest procés, sempre pretenent la transmissió de coneixements, però també les limitacions de temps. És a dir, si per exemple l'opció final és un pòster i s'ha de dissenyar amb Photoshop, clarament no és possible en poca estona ensenyar a totis a utilitzar la interface en qüestió, però sí que poden aparèixer altres opcions. Primerament, l'ideal seria fer alguna classe de petita mostra teòrica, sobre el color, les composicions i equilibris i

fins i tot sobre impressió. Però a continuació es podria treballar un esbós de forma col·lectiva, i posteriorment ratificar el disseny obtingut, i sinó preparar un briefing, i posteriorment acordar debats de revisió. En el cas que es precisi algun professional externi, sempre és interessant acordar una visita amb una breu explicació per part seva, a poder ser. Realment, aquest punt pot ser molt variat depenent de l'opció triada, i s'ha d'ajustar en cada cas de forma particular.

Per últim arribaria la part del *Testeig*, en la qual es posa en moviment el prototip o pilot creat. A través d'un altre espai segur, es treuen conclusions sobre l'objecte o servei, i s'analitzen les mancances o punts forts d'aquests. Si més no, tot i ser l'última part d'aquesta fase, en cap cas això significa passar directament a la fase tres d'obtenció del producte o servei. Si el resultat del debat i les conclusions del testeig no són satisfactòries, de nou s'hauria d'iniciar la fase *Transmissió de coneixements* des

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

possibles.
En certa manera, en aquest procés es pretén transcendir la negativitat tant de forma individual com col·lectiva.

de l'*Aterrament*, i s'ubicarien en el centre del procés, en aquest cas, les mancances analitzades, i es buscaria la forma d'ajustar el producte/servei per a que sigui funcional i coherent.

En sí, la fase *Transmissió de coneixements* pretén fer realitat aquella opció triada a *Cobrir necessitats*, i per tant acabar de satisfer aquella necessitat desplaçada i no coberta pel sistema triple heterociscolonialpatriarcat i capitalista a través de les seves violències. Però, sempre executant les dinàmiques des de lògiques no extractivistes i amb una estructura horitzontal, que eviti l'aparició de jerarquies o interdependències

5.2.1. Aterrament

A l'*Aterrament* es constitueix el procés de formalització, de manera que aquest és l'apartat on ha d'existir un vincle ferm entre la persona o equip que coordina la investigació i lis participants. Habitualment, els mètodes cocreatius que representen aquest moment, solen detectar dificultats per no aplicar lògiques extractivistes. Sovint això és esdevingut, no tant per com són els procediments, sinó per la manera en què s'apliquen (Harding, 1987) per sorgir en el sistema social actual (Schongut Grollmus et al., 2016). Per tant, en aquesta situació, s'ha

trobat adequat aplicar un mètode qualitatiu tot fent una adaptació de les produccions narratives (Balasch & Montenegro, 2003), en format de grup de discussió.

Aquest mètode de treball pretén des de les reflexions del grup, generar noves construccions des de la interpretació, efectuant una pràctica d'investigació (Troncoso Perez et al., 2017), si més no permetent que les narratives obtingudes puguin ser distribuïdes (Balasch & Montenegro, 2003). Però tenint en compte que aquesta mena de produccions provenen de les vivències així com de les agències de certes persones (Schongut Grollmus et al., 2016), no es pot perdre de vista que segueix sent un procés col·laboratiu (Troncoso Perez et al., 2017). Per tant, tot i haver de construir de forma externa i localitzada el nou relat, per no perdre la coherència, és essencial anar ratificant, amb tot el grup, el resultat que s'hagi anat obtenint (Balasch & Montenegro, 2003).

Sense extreure l'agència de les participants, seguint el postulat feminista de "allò personal és polític" (Troncoso Perez et al., 2017), a través del mètode de treball de les produccions narratives, s'acaba de definir l'objecte o servei a crear seguint els següents passos (Balasch & Montenegro, 2003), per posteriorment portar-ho a la pràctica:

1. Extreure part teòrica.
2. Cerca de professionals.
3. Recol·lecta de veritats parcials de forma objectiva.
4. Traduir la informació recollida des d'una veu situada (Haraway, 1995).
5. Validar les opinions transcendint la negativitat (Braidotti, 2013).
6. Operar des de perspectives humanes i les tasques de cures.
7. Ratificar el procés amb totes les persones involucrades.
8. Aplicar la narrativa cocreada.
9. Plantejar el retorn.

Primerament, es recupera el mapa obtingut en la *starbursting*, al final de l'anterior

fase de la *Pluja d'idees*. Tot i no haver res definitiu en aquesta infografia, sí que queda ben exemplificat l'objectiu comú. Així doncs, abans d'iniciar la sessió que correspondria a la primera fase de la *Transmissió de coneixements*, l'*Aterrament*, la persona o equip que està coordinant la investigació ha de fer una recol·lecta de material teòric sobre el processos de formalització possibles fent referència al producte a obtenir. Tota aquesta informació ha de ser compilada i processada per a poder iniciar una transmissió de coneixements i per tant, que pugui haver una intervenció activa per part del grup de treball. És important efectuar una síntesi de tot allò trobat i adequar el material per a persones que no siguin professionals del sector (principalment amb el vocabulari i les nomenclatures més tècniques).

Aquest primer buidatge d'informació, ha de ser maquetat per a presentar-lo davant l'espai segur, i així permetre una presa de decisió conjunta, conscient

i independent. Però aquest material no pot anar sol, sinó que el següent pas, que és la búsqueda de professionals, és la que permet complementar i facilitar la transmissió de coneixements. Professionals que moltes vegades poden ser variadis i tenir responsabilitats en diferents aspectes del procés de producció. És important el paper que tenen aquestis tècnics, perquè conjuntament amb la persona o equip coordinador, han d'acabar de construir la narrativa situada per a obtenir el producte o servei. Així doncs, el següent pas, la recol·lecta de veritats parcials de forma objectiva pren forma de grup de discussió, iniciant-se amb una introducció teòrica de l'àmbit a treballar. A poder ser, el més adequat seria que durant la sessió, es puguin veure exemples tant d'objectes/serveis finals, com del mateix procediment (ja sigui amb visites o amb una sessió informativa). D'aquesta manera, els afers a treballar no queden com a quelcom abstracte, sinó

com a fets reals i palpables, que aproximem el procediment a totes les persones involucrades.

Amb la introducció teòrica efectuada, es pren acte de la sessió on es debaten de totes les opcions localitzades i quina és possiblement la més adequada per a emprar. D'igual manera, és possible que en aquest moment sorgeixen dubtes al voltant de l'objecte/servei triat, i per tant que es proposin, discuteixin i s'aprovin canvis en aquest. Però aquesta qüestió apa-

reix de forma natural en veure incoherències o manca de concordança pel que fa a la relació entre els processos

de producció i el resultat que s'ha d'obtenir. Aquestes noves tensions, han de ser treballades i desglossades una a una, i per no perdre la visió global, s'ha de

modificar d'igual manera el mapa de *starbursting* més actualitzat.

El debat d'aquest pas és dens, i és possible que extraient el temps que pugui ocupar la transmissió de coneixements, s'allargui fins a dues hores. Per tant, per eliminar la possibilitat de pèrdua d'interès, el paper de coordinador no ha de dirigir la sessió, sinó que ha de moderar el debat, i en tot cas, ser partícip des d'un posicionament horitzontal, evitant totalment el paternalisme.

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

A continuació, es tradueix la informació recollida des d'una veu situada, i així es construeix el relat per a la seva formalització. Aquí és on, des dels agents

Efectes previstos: Resultats, objectius que es desitja assolir.	Optimització introjectiva: Establiment de patrons propis. Consciència sobre els valors que es prioritzen i sobre els procediments de reflexió.	Qüestions morals: Valors centrals d'un projecte. Posició ideològico-valorativa d'un equip professional.
Efectes previsibles: Anticipació de conseqüències secundàries (reforçadores o distorsionadores) sobre els efectes previstos; per tant, controlables.	Optimització projectiva (Feed-before): Guies orientatives que s'elaboren a partir de l'experiència. Projectió, previsió de conflictes.	Problemes morals: Situacions de conflicte entre valors que tenen mecanismes de resposta preestablerts (revisables).
Efectes imprevists: Conseqüències secundàries (reforçadores o distorsionadores) sobre els efectes previstos no controlades anticipadament (atzar, falta de previsió...)	Optimització adaptativa (Feedback positiu i/o negatiu): Respostes reactives davant l'existència real del conflicte.	Dilemes morals: Situacions inesperades de conflicte de valor on no hi ha respostes preestablertes (es construeixen a posteriori, com a conseqüència de l'aparició del conflicte).

Figura 10. Taula de qüestions morals (Vilar, 2003:393).

professionals i tècnics, de forma conjunta, prenen les decisions formals d'aquesta última fase. En certa manera el que es produeix, és la construcció d'un relat, tenint en compte el posicionament des del qual es treballa. Construint un esbós el més detallat possible, argumentant absolutament totes les decisions preses, aquest és presentat en un altre grup de discussió d'espai segur, on es validen les opinions transcendent la negativitat. És a dir, un cop hi hagi una proposta formal a desenvolupar, aquesta es ratifica, i no s'aprova fins que tot el grup

de treball estigui d'acord amb totes les qüestions i no quedi cap dubte al respecte. En aquest punt és molt important prevenir l'espai de qualsevol jerarquia que pugui aparèixer, de manera que, si realment, alguna de les agències professionalitzadores és vista com a superior i més important que les altres en el procediment de formalització, alguna de les veus i experiències pot ser desplaçada, i per tant, podria considerar-se en certa manera una lògica extractivista.

Pel que fa a operar des de perspectives humanes i les tasques de cures, es produeix la correcció si escau de la proposta debatuda. Sempre permeten la interpretació no transcrita de les opinions donades, d'una forma situada per part de les persones professionals i/o tècniques. En aquest retoc és essencial comprovar els conceptes teòrics que influeixen en la peça en qüestió. Posant èmfasi en la coherència, s'han de localitzar totes aquelles problemàtiques que puguin encara existir, formant tensions que entrin en conflicte

amb allò que es vol denunciar (la violència opressora original i el sistema). Aquí entren, tant els detalls estètics, com els processos de creació que l'objecte o servei precisa, així com els altres agents que més endavant han de formar part de l'equip. Tenint sempre en el centre la perspectiva feminista interseccional, s'ha de tenir en compte, que a nivell de lògica metodològica, s'ha d'evitar qualsevol opressió que es pugui exercir, per formalitzar el resultat d'aquest procés.

PREVISIÓ CONFLICTES PRODUCCIÓ	
Efectes prevists:	Qüestions morals:
Efectes previsibles:	Problemes morals:
Efectes imprevistos:	Dilemes morals:

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

Figura 11. Fitxa de previsió de conflictes durant la producció (No hi som totis).

Tot seguit, s'efectua una nova ratificació en el grup de treball dels espais segurs. Aquesta, pot o no ser l'última, perquè depenent de les conclusions que s'extreuen, pot ser necessari tornar a la fase anterior o bé passar al següent pas. Per tant, és important poder debatre tots els detalls i fer una anàlisi conjunta de la lògica del conjunt d'aspectes involucrats en aquesta proposta formal. Una forma efectiva de fer aquesta comprovació, és comparar la proposta, amb el mapa actualitzat de la *starbursting*. En cas de que l'objecte o servei sigui aprovat, en aquesta sessió s'hauran de tractar dos aspectes més. Per una banda, la divisió de responsabilitats en la següent part de *Producció*, i seguir efectuant una transmissió de coneixements, i per una altra banda, com s'efectuarà el sistema de retorn.

Detectant totes les fases de producció que s'han de realitzar, per interessos es divideix les persones de l'espai segur, en les diferents parts del procés. Totis lis participants s'han de sentir

còmodis i motivadis, és per aquesta raó, que la tria ha de sortir de forma natural. No és necessari ni que tots els passos estiguin coberts per lis participants, d'igual manera que si alguni no vol formar part de cap equip, tampoc no és cap inconvenient. D'aquesta manera, de les persones de l'espai segur, sorgeixen equips de treball independents però no aïllats, que prenen la responsabilitat de formar part d'alguns dels processos de producció. El fet de remarcar que no són aïllats, pretén demostrar aquesta forma de treballar com a un engranatge, i tot i que per a treballar de forma productiva, pel que fa al temps, s'han fet grups diferents, la comunicació és necessària per obtenir un resultat gratificant, perquè realment totes les fases sí que estan interrelacionades.

I darrerament, abans de començar la producció del resultat pactat, es debat la forma que prendrà el retorn per evitar la lògica no extractivista. Partint de nomenclatures com coautories, col·laboracions, participacions, i

les seves respectives definicions, conjuntament s'ha de decidir quina és la forma més idònia de representació, que ha de ser adjudicada a totes les parts que han participat en les sessions. En aquest punt, entren les persones participants dels espais segurs, la persona o equip que han coordinat la investigació, lis professionals que han orientat i dissenyat, lis professionals o tècnics que executen el procés de producció... entre totes les altres agències que hagin pogut formar part de l'equip.

A tall de conclusió, l'*Aterrament* és la fase en què es disposa de tot el material per passar a la mateixa producció del prototip o pilot. El fet de triar el mètode de les produccions narratives, tot aplicant els coneixements situats (Haraway, 1995) i transcendent la negativitat (Braidotti, 2013), permet mantenir una perspectiva feminista constantment en el centre de la investigació. Tot i que no sempre es pot evitar la creació de jerarquies dins dels

processos, en aquesta proposta es fa èmfasi de la situació, en tots aquells moments en què s'ha localitzat que la problemàtica pot sorgir, per redirigir la situació. D'aquesta manera, la part *Aterrament* finalitza tenint una organització interna per passar directament a la *Producció*.

Esquema de l'apartat:

– PRODUCCIÓ NARRATIVA

1. EXTREURE PART TEÒRICA

2. CERCA DE PROFESSIONALS

3. RECOLLECTA DE VERITATS

PARCIALS DE FORMA OBJECTIVA

4. TRADUIR LA INFORMACIÓ

RECOLLIDA DES D'UNA VEU

SITUADA

5. VALIDAR LES OPINIONS

TRANSCENDINT LA NEGATIVITAT

6. OPERAR DES DE PERSPECTIVES

HUMANES I LES TASQUES DE

CURES

7. RATIFICAR EL PROCÉS

AMB TOTES LES PERSONES

INVOLUCRADES

8. APLICAR LA NARRATIVA

COCREADA

9. PLANTEJAR EL RETORN

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

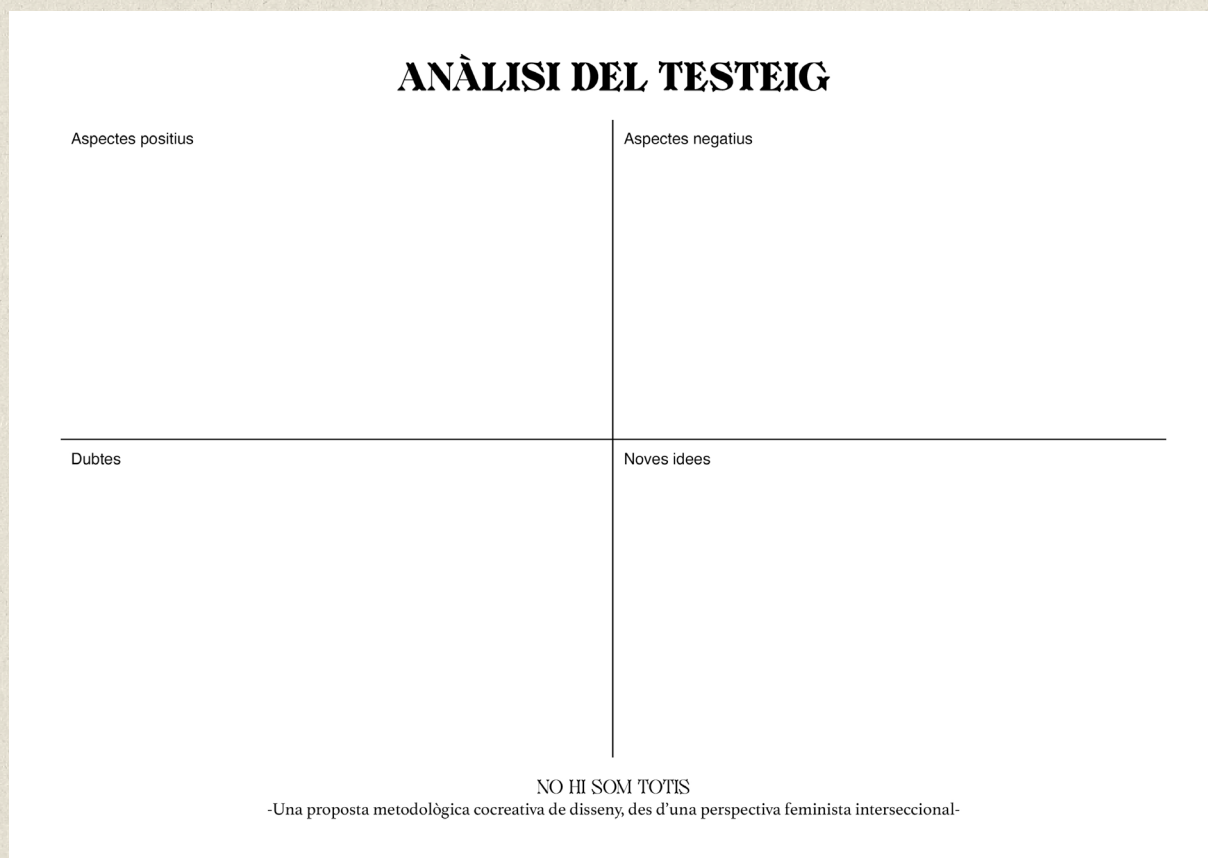

Figura 12. Fitxa de testeig (No hi som totis).

5.2.2. Producció

Aquest nou pas de la metodologia que s'inicia, ha de partir d'una gran organització i coordinació per part del total del grup de treball. Diversos són els detalls que han de debatre's i acotar-se abans de passar directament a produir en sí, com principalment un codi moral per als processos productius, i una revisió de les diferents parts a desenvolupar per a poder detectar i analitzar els possibles imprevistos. Per tant, *Producció*

no només contempla tot allò que s'hagi de dur a terme per obtenir el prototip o el pilot, sinó que també fa una previsió a quòrum de com actuar i què decidir en diferents situacions que puguin anar sorgint sense haver estat premeditades.

En el procés de *Producció*, es desenvolupa l'objecte o servei triat. El model proposat, que s'aproxima a la d'una cadena de muntatge, permet que les persones, dividides per interessos puguin aprofundir en els seus

coneixements. En aquest sentit, com ja s'ha dit amb anterioritat, la repartició de l'equip, no indica que una persona s'interessi i participi activament en més d'una fase de la producció. D'igual manera, no ha d'existir una pressió sobre cap persona del grup de treball. Si algun no es veu suficientment amb motivacions per formar part d'aquest pas, elli pot triar d'abstenir-se. Tot i que, la involucració a la *Producció*, ha de ser altament recomanada, en cap moment s'estableix com una obligació.

En dividir l'equip en subgrups, en tots els casos, per norma general, apareixen tensions ètiques i morals que s'han de gestionar in situ, i són decisions que s'han de prendre ràpidament i per tant de forma independent. Així doncs, abans d'abandonar l'últim espai segur de debat de la part d'*Aterrament*, en el punt de la reflexió sobre com instaurar el sistema de retorn, es parla sobre els possibles imprevistos que puguin anar succeint. Principalment, s'han de trobar

totes aquelles problemàtiques que dificultin seguir des d'una perspectiva feminista. És a dir, successos que puguin acabar provocant opressions a altres col·lectius. Per tant, aquí és necessària la participació de tècnics o professionals que puguin orientar i guiar l'anàlisi.

El grau de previsió d'un equip, és directament proporcional al control d'aquest sobre el seu projecte (Vilar, 2003:393).

D'aquesta manera, per cada procés productiu que s'efectuï, s'ha d'omplir la graella inspirada en el quadre proposat per Jesús Vilar sobre conflictes ètics en la pràctica professional (2003:393) (*veure figura 10*). L'autor diferencia les qüestions, problemes i dilemes morals, segons el grau de previsió en les que aquestes apareixen, i en cada cas quina forma prenen. Les qüestions morals, són aquelles que han estat previstes i que entren directament en relació amb el codi ètic, en aquest cas que s'ha pactat en les sessions de treball. Els problemes morals són els previsibles, i bàsicament

són variants d'aquelles previstes, i per tant poden gestionar-se adaptant les solucions proposades a l'anterior apartat. Per últim, els dilemes morals, són aquells que no han tingut una previsió, ja sigui per no haver-se analitzat i tingut en compte, o potser per situacions esdevingudes de l'atzar, i per tant remetent a decisions no premeditades.

És per aquesta raó que en primer lloc es fa una revisió del diagrama d'intersecció de violències i privilegis (Giralt i Hernández & Plaza Minguella, 2020), amb el qual s'intenta tenir present totes les tensions socials existents, per poder tenir-les en compte i fer-les front. A més a més, es detallen, com si fos una mena de manifest, tots aquells valors que es volen contemplar durant el procés producció. Per exemple, l'obtenir un objecte que sigui sostenible amb el medi ambient o un servei que no sigui elitista.

Aleshores, amb els grups de producció detallats i li tècnici del sector que correspon, en deu

minuts, s'ha d'omplir la primera fila de la graella (*veure figura 11*).

S'han d'anomenar totes aquelles situacions que es visualitzin que poden anar succeint, com podria ser el cas de detectar que el taller on es pretén confeccionar una bossa, importa teixit de fàbriques on es produeix l'exploració.

Bàsicament, amb aquest apartat es pretén detectar tot allò que precisi d'una presa de decisió, i que aquesta hagi estat premeditada i debatuda en el total del grup.

Un cop complimentat el primer apartat de la fitxa, grup per grup es van posant en comú totes aquelles problemàtiques que hagin estat detectades. El debat per cadascun dels punts, l'inicia l'equip en qüestió per anar passant per totes les persones participants del total de l'espai segur. Així doncs, es pot anar apuntant la resposta a efectuar per cadascuna de les tensions. Aquest fet permet obtenir un control superior sobre el procediment de treball i poder mantenir una coherència no només amb el projecte, sinó que també, amb el seu rerefons.

De tota manera, el que sí que es recomana, és que posteriorment, mentre s'estigui produint l'objecte o servei triat, les situacions previsibles amb els seus problemes morals, i els imprevistos amb els seus dilemes, siguin detalladament apuntats en la graella de cada grup. En aquest cas, no es pretén que sigui una justificació, sinó més aviat un registre. Un cop s'obtingui el resultat del prototip o del pilot, i es faci el testeig, per a poder articular els canvis necessaris i imprescindibles, tenir en ment els imprevistos ja succeïts és clau per seguir donant coherència i concordança al projecte.

Consegüentment, col·laborativament es pactarà el timing del procés, per poder seguir coordinant, gratificantment, el total de l'equip. Això no treu que cada cop que es tanqui un dels processos, es faci saber al següent equip perquè la cadena segueixi en funcionament. Per tant, és important fer èmfasi, que els grups són independents per a una major productivitat, però que en cap cas,

són aïllats. Així doncs, per a que tot funcioni, la comunicació entre grups no ha de ser qüestionada i sí efectuada, i en certa manera ha d'aparèixer un compromís sobre les decisions pactades (ja sigui el timing, com els imprevistos i les seves qüestions).

Però abans de donar la sessió d'espai segur per finalitzada, s'ha de decidir conjuntament com s'efectuarà el primer pas de la següent part, *Testeig*. Per evitar haver de tornar a reunir-se per debatre aquesta temàtica, abans de produir en sí, s'analitzen quines són les tres millors situacions per posar a prova el prototip o pilot. Si escau, per al *Testeig*, i en tot cas l'avaluació posterior, és recomanable ampliar el grup, i convidar a ser participants d'aquesta última part a més usuaris que comparteixen aquest eix social. Tot i seguir contemplant el *Focus Group*, com que no totis lis que el formen poden no tenir certes agències, malgrat centrar-se en una investigació qualitativa, és interessant poder obtenir més

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

punts de vista situats. Per tant, en aquest moment quedaran pactades quines seran les tres proves que s'efectuen, el lloc i les persones involucrades, tot i que no és essencial decidir el moment ara per ara (aquest afer pot acordar-se més endavant entres les persones responsables de testejar-ho).

El següent pas a efectuar és la mateixa producció. Dins els paràmetres establerts, cada grup de treball amb la persona professional i/o tècnica, s'han de poder coordinar i desenvolupar la part del procés productiu que els pertoca. Han d'anar traspasant la informació que sigui necessària al següent grup, d'igual manera que han de donar el tret de sortida al següent pas de la producció. Un cop tots els grups hagin finalitzat la seva part, i s'hagi obtingut el producte o el servei, que en tot cas serà un prototip o un pilot, ja es pot continuar amb el testeig, i la possibilitat de transmetre tota aquella informació sobre els diferents processos productius que hagin de ser compartits i si escau, analitzats.

En síntesi, a *Producció* no només es desenvolupa el prototip o el pilot, sinó que també s'intenta no deixar res a l'atzar. En tot cas, sempre s'ha de tenir en compte que controlar tots els imprevistos, és gairebé impossible, i al final, el fet de treballar amb persones i no màquines, l'aparició de certes situacions no contemplades, és inevitable. Per aquesta raó, els principals problemes que volen ser detectats i analitzats prèviament, són aquells que poden fer perdre coherència al projecte. Per tant, és interessant que totes les incidències quedin registrades per poder contemplar-les cara al *Testeig* i l'*Obtenció del producte o servei*.

Esquema de l'apartat:

- REDACCIÓ DE LA GRAELLA DE CONFLICTES ÈTICS
- CREACIÓ I PLANIFICACIÓ DEL TIMING
- ANÀLISI I DEBAT DE LA TRIA DELS CONTEXTOS PER EFECTUAR ELS TESTEJOS

5.2.3. Testeig

Testeig, és l'última part de la fase *Transmissió de coneixements* i té com a objectiu avaluar el prototip o pilot obtingut en la fase de producció, per poder decidir si s'executa el producte o servei, o ans el contrari, és més idoni recapitular i tornar a començar la fase sencera. Per tant, els objectius són compartir els imprevistos sorgits en les diferents activitats productives efectuades per afegir-los en l'anàlisi sobre el resultat obtingut.

En certa manera, el debat que es forma ha de permetre, des de les crítiques constructives, lluitar pel benefici

comú, i extreure el major rendiment possible social, polític i econòmic, del producte a desenvolupar finalment. Per aquesta possiblement última posada en

comú, s'ha dissenyat un mètode específic, basat en la fase Avaluar del Design Thinking (Brown, 2008).

Tal com en l'última sessió de treball quedaria pactat, en grups i amb noves incorporacions si escau, es procedeix a posar en circulació en tres situacions diferents, el pilot o servei. I per a poder efectuar un registre, es demana que posteriorment al testeig, s'ompli la següent fitxa de treball (*veure figura 12*), el model

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

de la qual serà l'eina de treball principal per aquesta fase. Aquesta consta de quatre apartats, els quals són molt importants de definir i exemplificar perquè no puguin

aparèixer dubtes d'última hora que impedeixin que el grup la ompli.

A més a més, aquesta no només és explicada i debatuda després, en l'últim espai segur amb tot el grup, sinó que s'intercanvien les idees amb les fitxes de les altres situacions, i així es poden extreure conclusions claus que siguin favorables per a la presa de decisions sobre produir, o tornar a revisar i modificar l'objecte o servei des de la *Transmissió de coneixements*.

A la fitxa es poden distingir els següents apartats: Aspectes positius, aspectes negatius, dubtes i noves idees. En els mateixos grups de testeig s'avaluen aquests aspectes, contemplant qüestions com la funcionalitat, l'experiència d'usuari, l'ergonomia, medi ambient... entre d'altres, depenent l'objecte o servei a desenvolupar, i es deixen per escrit de forma detallada i conjunta. Pel que fa als aspectes positius, s'ha de registrar tot allò destacable que hagi originat el prototip o pilot. Des de la seva apreciació positiva per part

de l'entorn, tant a nivell funcional, com estètic, com innovador.

Les conclusions positives que hagin experimentat el grup posant en moviment la prova. Aspectes interessants i positius que no estaven previstos, que s'han detectat durant el testeig. En definitiva, totes aquelles conclusions que afavoreixen la producció de l'objecte i servei, en ser una bona opció.

Si en les parts positives es delimiten les característiques favorables veient com un èxit el producte o servei, en les negatives s'analitzen totes aquelles qüestions que puguin fer tornar a plantejar certs aspectes del prototip o pilot, o fins i tot, veure que no és viable. Això sí, és important entendre la situació com a una oportunitat i no com un fracàs, i formalitzar les qüestions com a crítiques constructives. Alguns exemples sobre el que s'ha d'analitzar en aquest apartat serian, si quelcom de les parts no han donat fruit en el testeig, o si per exemple, han produït alguna opressió.

En tercer lloc, es complementa l'apartat de dubtes, que simplement fa referència a qüestions que hagin pogut quedar desplaçades durant el procés d'investigació i que han pres forma durant el testeig. Per exemple, podria tractar-se d'algun detall estètic, que quan el prototip o pilot es posa en marxa i/o moviment perd el sentit, és difícil d'interpretar o perjudica al correcte funcionament. En aquest cas, pot sortir el dubte de si realment, aquesta característica és necessària o es pot prescindir d'ella. Una altra qüestió podria ser, el perquè s'ha plantejat que la forma de cert objecte sigui una, si realment la lògica construïda sobre les evidències del recorregut previ d'objectes semblants, determina que acostuma a ser una altra. Tot i que aquest apartat podria quedar obsolet per l'existència d'aspectes negatius, la seva funció només va dirigida a evitar confusions més tècniques, que per manca d'experiència puguin generar confusió.

En última instància, es plantegen les idees i innovacions que sorgeixin amb el testeig, les quals tinguin com a objectiu solucionar les possibles problemàtiques emergents. Aquest punt és rellevant, si més no, perquè moltes qüestions prenen forma i sentit en quan l'objecte o servei entrant en contacte amb un *rol* actiu. Quan es planteja el desenvolupament de la investigació, i s'estructuren els conceptes claus, per posteriorment dissenyar el producte o servei, tot aquest procés es fa sobre idees abstractes. En canvi, quan es passa a la part pràctica, molts aspectes que havien quedat amagats surten a la llum, de manera que molts poden ser els aspectes qüestionats, que situats i contextualitzats en lloc-espai adequats, ofereixen de forma més subtil o més visible, però si de forma directe, certes solucions que no han estat contemplades. Un exemple podria ser, un objecte que el seu ús és preferiblement nocturn, que en posar-lo en la situació per al testeig, el grup s'anadoni de la

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

necessitat de que aquest estigui fet d'un material lluminós.

Un cop recollida tota la informació, es reuneix l'últim espai segur d'aquesta fase de cocreació, on el *Focus Group* està format per les persones inicials dels grups de treball, més lis novis participants que han entrat en la part del testeig. Aleshores, gràficament es dibuixa en alguna superfície (full gran, pissarra...) per tres vegades la mateixa graella que hi ha a les fitxes (*veure figura 8*) contemplant exclusivament els aspectes positius i els negatius, i cadascuna d'elles amb un títol diferent: *Funcionalitat*, *Viabilitat* i *Coherència*, i es demana que els grups de producció traspassin la informació recol·lectada a les seves fitxes en notes de color adhesives. L'agrupació per temàtiques és important, perquè en el cas de que la resolució no sigui favorable, es pugui detectar ràpidament quina és la qüestió (o qüestions) a replantejar-se.

En la graella de *Funcionalitat*, es classifiquen tots aquells aspectes que tinguin

a veure amb si el prototip o pilot compleix els objectius marcats.

La importància de si compleix les expectatives a l'hora de funcionar és bàsica, perquè principalment les sessions de treball pretenen cobrir una necessitat o efectuar una resposta envers una o varies violències. Per tant, si el resultat obtingut durant el testeig no compleix ni tan sols aquest requisit essencial, el procés així com el projecte, perd totalment la coherència. Per una altra banda, en *Viabilitat* s'analitzen les qüestions relacionades amb la lògica productiva, i s'avaluarà si el projecte realment és rentable, en tots els àmbits (social, econòmic, polític...) es seguirà desenvolupant aquest objecte o servei. És a dir, per exemple entendre que un projecte social no és coherent ni possible, si precisa d'un pressupost molt elevat. I en últim lloc, s'analitza la *Coherència*, apartat en el qual, principalment es detecten els afers més abstractes, com pot ser l'avaluació de la sostenibilitat ètica. Per exemple, com ja s'ha

dit amb anterioritat i de forma reiterada, no tindria sentit que un objecte cobrint una necessitat, al mateix temps creés una nova violència envers unes altres identitats.

En les notes d'un color, s'escriuran els aspectes positius i negatius i les aniran col·locant al lloc que els pertoca, i amb un altre color les noves idees o innovacions que seran dipositades en l'apartat d'aspectes positius. A continuació, grup per grup llegirà els dubtes, i aconseguint, en quòrum, una resposta, aquesta s'escriu en les notes del mateix color que les idees, tot col·locant-les com aspectes positius i negatius. Per últim s'agafen les fitxes omplertes de previsió de conflictes en la producció (*veure figura 7*), i amb el tercer color de notes es diposen, després d'haver-ho debatut, com aspectes positius o negatius, aquelles decisions preses sobre dilemes morals, pel que fa a imprevistos.

Aleshores, aspecte per aspecte (funcionalitat, viabilitat i coherència), es van retirant

aquelles idees repetides, i col·laborativament es fa un buidatge selectiu, amb les idees que més persones contemplen. Per tant, un cop s'hagi finalitzat la classificació i adequació de les diferents problemàtiques o oportunitats que aporta la innovació que s'ha creat i s'està avaluant, s'ha obtingut un mapa visual que permet de forma ràpida poder començar a argumentar sobre s'hi s'ha de seguir amb la producció o no. El procediment proposat per aquesta decisió, té dues opcions. Si el nombre de notes negatives és superior a les positives, el més adequat és tornar a començar la *Transmissió de coneixements*, però aquest cop tenint en compte totes les conclusions extretes d'aquesta anàlisi. Ans el contrari, si el nombre de notes positives és major que el de negatives, s'ha de debatre conjuntament, que es creu que és el millor, arreglar els petits detalls, i per tant tornar a començar, o bé tirar endavant amb la producció.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Ambdues opcions són vàlides, i no existeix cap patró a seguir sobre quin és el nombre de testejos establerts per que una producció i finalització del procés de cocreació sigui favorable.

En alguns casos, pot ser que el resultat de la primera avaluació sigui favorable, i en altres es pot arribar a desenvolupar tres cops la fase de *Transmissió de coneixements*. Segui com sigui, si el nombre de notes positives és superior, la forma idònia de prendre la decisió és comparar aquest diagrama obtingut, amb el mapa de *starbursting* més actualitzat, i d'aquí extreure la conclusió sobre si produir o replantejar certes qüestions.

En general, a la part de *Testeig* és pren un decisió molt important, i que marca el ritme i calendari del procés, així com veure, tant si el resultat és favorable com si no ho és, els fruits de totes les sessions de treball executades. Perquè, tot i haver de tornar a començar la *Transmissió de coneixements*, aquest cop hi haurà molts aspectes

que es contemplaran, que amb anterioritat no s'havien analitzat, i per tant, simplement proveïran el producte o servei d'una millor qualitat. D'aquesta manera, sigui quina sigui l'opció triada en finalitzar l'anàlisi, el procés s'ha de veure com a quelcom positiu, i sempre com una nova oportunitat.

Esquema de l'apartat:

– REDACCIÓ DE LA FITXA

D'ANÀLISI DEL TESTEIG DE FORMA INDIVIDUAL

– CREACIÓ DEL MAPA D'ANÀLISI DEL TESTEIG DE FORMA COL·LABORATIVA

5.3. Obtenció del producte o servei

L'última fase de la proposta metodològica, respon a l'obtenció del producte o servei en qüestió, que venint d'una valoració positiva en el *Testeig*, finalitza el conjunt de processos cocreatius desenvolupats en aquesta investigació. Però en ella, no només es contempla el rebre el producte o servei, sinó que comporta efectuar el retorn,

decidir sobre la producció, i dissenyar la campanya de comunicació, i en tot cas també la de distribució. Aquesta no està tan detallada, perquè tot i haver-se de tenir en compte per acabar de finalitzar el procés i fer-lo coherent, l'objectiu d'aquesta investigació es centra en el procés de cocreació en sí.

Per tant, reunint en principi l'última sessió de treball coordinada i organitzada des d'aquesta metodologia. En aquest punt es debaten unes qüestions, que són de total importància per poder acabar de donar sentit a tot el projecte. Així doncs, en primer lloc s'efectua l'últim control de qualitat, amb el qual es pretén garantir els beneficis òptims que el sistema de producció en principi hauria d'oferir en el procés de formalització. Un cop aquest sigui favorable, es pot continuar amb els següents passos.

En segon lloc, s'aplica el sistema de retorn pactat amb anterioritat. Ja sigui a través de l'etiquetatge, o amb un procés d'agraïment i valoració per a totes

les persones que han format part d'aquests processos. En tot cas, de no poder efectuar el retorn in situ, sí que es coordinarà aquesta resposta per portar-la a terme en el seu moment. I també es procedeix a escollir la llicència Creative Commons que denota l'objecte o servei. Fent una petita explicació del funcionament d'aquest sistema, i les seves diferents variants, es recomana de forma no vinculant emprar CC BY-ND¹¹ o CC BY-NC¹².

A continuació es decideix sobre la producció del producte o servei a més gran escala. Reprenent el mapa de *starbursting* més actualitzat, s'analitza principalment el públic al qual va dirigit la proposta sortida d'aquests processos. El debat anirà lligat a un interès comú, tenint en compte les capacitats del mateix grup (tant en aspectes econòmics, com d'infraestructura, com humans). En cas que es decideixi no iniciar una producció, sí que es tindrà en compte la possibilitat d'habilitar una campanya

11. Aquesta llicència permet que altres reutilitzin l'obra per a qualsevol propòsit, inclosa la forma comercial; tanmateix, no es pot compartir amb altres persones de forma adaptada i se us ha de proporcionar crèdit adquirit amb la seva reproducció.

12. Aquesta llicència permet als altres barrejar, adaptar i construir sobre el vostre treball de manera no comercial i, tot i que les seves obres noves també han de reconèixer l'autoria i no ser comercial.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

comunicativa. I naturalment gaudir de forma col·lectiva la nova proposta creada.

Ans el contrari, si es decideix avançar amb una producció, serà necessari coordinar aquesta, la seva comunicació i la seva distribució. Primerament, tenint en compte les bases morals i ètiques predissenyades, s'analitza la millor forma de reproduir-ho, sempre partint de la possibilitat d'utilitzar els mètodes més semblants possibles als emprats durant el testeig i l'obtenció d'aquest. Tot i això, s'ha de valorar el preu de producció, i fer una anàlisi de la competència, per avaluar la viabilitat de distribució, tenint en compte el funcionament del mercat. Un preu excessivament elevat que entri com a nou, tot i tenir un recolzament d'una campanya comunicativa molt potent, pot acabar sent un fracàs. És per aquesta raó, que no només s'ha d'ajustar molt bé el nombre de peces a replicar o les dimensions del

servei a oferir, sinó que també s'ha de triar l'opció més viable, seguint sent ètica, per a desenvolupar-ho.

Pel que fa a la campanya de comunicació, tant si hi ha producció com si no, el més idoni és intentar contactar amb algun equip extern especialista, a no ser que dins del mateix equip ja existeixi aquesta agència professional. Aquest, que ha de ser acceptat per tot el grup de treball, i depenent de la capacitat econòmica del col·lectiu, tot i sempre plantejar-se com una col·laboració, pot ser proposada com una activitat remunerada econòmicament, o no. Per aquesta decisió, hi ha diverses variables que entren en joc. No només el gruix de treball que aquesta pot provocar, sinó des de quines són les persones que han desenvolupat el producte o servei, i també l'equip de disseny amb qui es contacta. De tota manera, la comunicació té un pes molt important pel que fa a una distribució satisfactòria, i com a tal, ha de ser avaluada amb detall i presa amb la consideració

necessària que li pertoca.

En última instància, queda pendent decidir els punts de distribució els quals, per començar, el més factible i també habitual, solen ser externs. Ja sigui en petits negocis propers als valors del projecte, com en fires i festivals on les mateixes persones del grup, s'involucrin a vendre. Sigui com sigui, s'ha de transmetre la idea, que aquesta etapa que ara s'inicia és lenta i progressiva, i que només pren sentit en la combinació de la comunicació (i el *marketing*), i dels punts de distribució.

D'aquesta manera, es pot arribar a contemplar la creació d'un *e-commerce*, o plantejar també el *packaging*. Si aquest és necessari, quines característiques hauria de tenir.

En tot cas, aquesta última fase demostra, que tot i ser l'última de la proposta metodològica, depenent de la implicació del grup de treball, realment no ha de ser l'últim estat del producte o servei creat. Al cap i a la fi, la coordinació d'aquests

processos, prové de la necessitat, no només d'oferir una resposta necessària i no contemplada, sinó també de fer la transmissió de coneixements, i la utilitat i funcionalitat que se li doni per part del grup de treball al producte obtingut, resta fora dels conceptes que la direcció dels diferents mètodes ha de contemplar. Si més no, si és d'interès, es pot produir un acompanyament durant les següents fases que el projecte pugui anar prenent.

Esquema de la fase:

- EFECTUACIÓ DEL CONTROL DE QUALITAT
- IMPLEMENTACIÓ DEL SISTEMA DE RETORN
- TRIA DE LA LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS
- DESENVOLUPAMENT DE LA PRODUCCIÓ, LA COMUNICACIÓ I LA DISTRIBUCIÓ (OPCIONAL)

6. Conclusions

No hi som totis es formalitza amb una proposta metodològica que contempla el fet de començar a construir material dins del buit bibliogràfic existent. Els projectes socials, per norma general, acostumen a voler desenvolupar activitats cocreatives que fomentin la cohesió i que a més a més es tradueixin en transmissions de coneixements i quelcom de retorn envers el col·lectiu. Però, sovint no es disposa del temps, ni de les aptituds per desplegar un pla d'actuació acotat que doni sentit al procés de treball i els seus objectius. És per això, que aquesta investigació permet apropar una nova metodologia, aplicable i adaptable a les diferents situacions, evitant produir traves en la seva execució.

Aquesta tesi, que si més no comença a omplir aquest buit, ara per ara, és una proposta inicial, que contempla una revisió constant, així com la seva modificació. L'aplicació

d'aquesta, que es va efectuar els dies 8 i 10 de juny amb el grup de dones i dones polítiques de la Cooperativa Popular de Venedores Ambulantes de Barcelona, va permetre detectar quins punts són els que necessiten, més que una revisió, un ventall de possibles canvis per adaptar-se a diverses necessitats no sempre contemplades. Tot i només haver posat en pràctica el primer punt, *Cobrir necessitats*, per temps i situació en què es trobava l'equip, sí que es pot afirmar que els objectius de la fase en qüestió, així com els de les seves parts, es van veure assolits i d'una forma gratificant.

Així doncs, tenint en compte sempre el perfil mutable i en constant revisió, s'han pogut estructurar i aplicar les bases, les pautes de conducta i els protocols d'actuació que es necessiten perquè un espai segur de cocreació i debat feminista interseccional prosperi en la seva recerca a cobrir aquelles necessitats de

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

les identitats dissidents que han quedat excloses del sistema triple heterociscolonialpatriarcal i capitalista des del món del disseny. Malgrat que en la primera recerca sistemàtica, es va detectar l'absència de metodologies entrecruades dins el focus de la investigació, sí que s'ha pogut desenvolupar una reflexió creuada del material existent, tant feminista com de codisseny i cocreació. Aquesta investigació prèvia, l'anàlisi de la informació, i l'estructuració de la proposta, finalment han permès contemplar l'existència d'aquesta nova pràctica de còdisseny o cocreació en un espai segur i de debat feminista interseccional.

I seguint el mateix fil que aquesta proposta fa sobre donar un espai en l'acadèmia, del món de disseny, la mateixa memòria ha contemplat llibertats estètiques, que si més no, tot i oposar-se a les normes d'estil, permeten justificar, treballar i argumentar des d'aquesta branca. De tota

manera, aquesta decisió ha estat consensuada amb la direcció del màster.

Això i tot, és important destacar que aquesta tesina és l'inici d'una investigació que s'inicia el curs que ve a través d'un doctorat, i per tant, la creació d'aquest material s'emprarà com a marc d'investigació, i principalment, el punt de partida teòric que, aplicant les experiències i el material localitzat i analitzat, permetrà aprofundir en la posada en pràctica i successives noves propostes metodològiques.

7. Referències bibliogràfiques

- Arruda, Ángela, Bartra, Eli, Blazquez Graf, Norma, Castañeda Salgado, Martha Patricia, Corres, Patricia, Delgado Ballesteros, Gabriela, Fernández Rius, Lourdes, Flores Palacios, Fátima, Gargallo, Francesa, Harding, Sandra, & Maffia, Diana. (2012). Investigación feminista. Epistemología, metodología y representaciones sociales (Centro de Investigaciones Interdisciplinarias en Ciencias y Humanidades). UNAM.
- Baker, Sarah Elsie. (2018). Post-work Futures and Full Automation: Towards a Feminist Design Methodology. *Open Cultural Studies*, 2(1), 540-552. <https://doi.org/10.1515/culture-2018-0049>
- Balasch, Marcel, & Montenegro, Marisela. (2003). Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. 1(3), 44-48.
- Banathy, Bela H. (1996). *Designing social systems in a changing world*. Plenum Press.
- Bourdieu, Pierre. (2012). Violencia simbólica. *Revista Latina de Sociología*, 2(1), 1-4. <https://doi.org/10.17979/relaso.2012.2.1.1203>
- Braidotti, Rosi. (2013). *The posthuman*. Polity Press.
- Brown, Tim. (2008). Design Thinking. *Harvard business review*, 86, 84-92, 141.
- Brown, Tim, & Katz, Barry. (2009). *Change by design: How design thinking transforms organizations and inspires innovation* (1st ed). Harper Business.
- Castañeda Salgado, Martha Patricia, Mujika Chao, Emagin, Itziar, Martínez Portugal, Tania, Dañobeitia Ceballos, Olatz, Cardona Curcó, Irene, Gómez Correal, Diana Marcela, Luxán Serrano, Marta, Legarreta Iza, Matxalen, Medina Martín, Rocío, & Beorlegui Zarranz, David. (2019). Otras formas de (des)aprender: Investigación feminista en tiempos de violencia, resistencias y decolonialidad. Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea ; Hegoa ; Seminario Interdisciplinar de Metodología de Investigación Feminista.
- Codina, Lluís. (2020). Revisiones bibliográficas sistematizadas en Ciencias Humanas y Sociales. 1: Fundamentos. En Carlos Lopezosa, Javier Díaz-Noci, & Lluís Codina, *Methodos Anuario de Métodos de Investigación en Comunicación Social*, 1 (p. 50-60). Universitat Pompeu Fabra. <https://doi.org/10.31009/methodos.2020.i01.05>
- Crenshaw, Kimberlé Williams, & Bonis, Oristelle. (2005). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Cahiers Du Genre*,

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

39(2), 51-82. Cairn.info. <https://doi.org/10.3917/cdge.039.0051>

Cuartas Correa, Jose David. (2009). Software libre y contenidos libres, como alternativas para el ejercicio del diseño. Universidad de Caldes.

Cuklanz, Lisa, & Rodríguez, María Pilar. (2020). New perspectives in feminist methodological research. *Investigaciones Feministas*, 11(2), 193-209. <https://doi.org/10.5209/infe.70122>

Design Council. (2007). Eleven lessons: Managing design in eleven global companies. <https://www.designcouncil.org.uk/resources/report/11-lessons-managing-design-global-brands>

Espinosa-Miñoso, Yuderkys. (2014). Una crítica descolonial a la epistemología feminista crítica. Undefined. <https://www.semanticscholar.org/paper/Una-cr%C3%ADtica-descolonial-a-la-epistemolog%C3%ADa-cr%C3%ADtica-Espinosa-Mi%C3%B1oso/284293011a398676d31ee36dde0eac37b0087b1e>

Esteban, Mari Luz. (2017). Los cuidados, un concepto central en la teoría feminista: Aportaciones, riesgos y diálogos con la antropología. *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 22(2), 33-48.

Federici, Silvia. (2018). El patriarcado del salario. Críticas feministas al marxismo. *Traficantes de sueños*.

Frichot, Hélène. (2016). How to make yourself a feminist design power tool. Spurbuchverlag. Giménez, Esteban Hernán. (2015). El cómo se debe producir según la lógica del capitalismo extractivista.

Giralt i Hernández, Martta Joan, & Plaza Minguella, Irene. (2020). L'iceberg que cal desfer. BAU.

Gray, Carole, & Malins, Julian. (1993). Procedimientos/Metodología de Investigación para Artistas y Diseñadores. <http://carolegray.net/researchpapers.html>

Grosfoguel, Ramón. (2016). Del «extractivismo económico» al «extractivismo epistémico» y «extractivismo ontológico»: Una forma destructiva de conocer, ser y estar en el mundo. *Tabula Rasa*, 24, 123-143. Redalyc.

Haraway, Donna J. (1995). Ciencia, cyborgs y mujeres. Cátedra.

Harding, Sandra G. (Ed.). (1987). *Feminism and methodology: Social science issues*. Indiana University Press ; Open University Press.

Harding, Sandra G. (2006). *Ciencia y feminismo*. Morata.

- Hartog, Paul. (2016). Quick steps through the Double Diamond [VÍdeo Youtube]. <https://www.youtube.com/watch?v=i2sI5R1-qCo>
- Hill Collins, Patricia, & Bilge, Sirma. (2016). Intersectionality. /z-wcorg/.
- hooks, bell, 1952-2021. (2015). Ain't I a woman: Black women and feminism. [Second edition]. New York : Routledge, Taylor & Francis Group, 2015. <https://search.library.wisc.edu/catalog/9910604170402121>
- IDEO (Ed.). (2015). The field guide to human-centered design: Design kit (1st. ed). Design Kit.
- Jiménez Lucena, Isabel, & Ruiz Somavilla, María José. (1999). La política de género y la psiquiatría española de principios del siglo XX. En Carmen Magallón Portolés, Consuelo Miqueo, María Dolores Sánchez, & María José Barral Morán, Interacciones ciencia y género (p. 185-206). Icaria.
- Kimbell, Lucy. (2011). Rethinking Design Thinking: Part I. Design and Culture, 3, 285-306. <https://doi.org/10.2752/175470811X13071166525216>
- Kimbell, Lucy. (2012). Rethinking Design Thinking: Part II. Design and Culture, 4, 129-148. <https://doi.org/10.2752/175470812X13281948975413>
- Kimbell, Lucy, & Julier, Joe. (2012). The social design methods menu. http://www.lucykimbell.com/stuff/fieldstudio_SocialDesignMethodsMenu.pdf
- La urgencia de la interseccionalidad. (2016). https://www.ted.com/talks/kimberle_crenshaw_the_urgency_of_intersectionality?language=es
- López Carmona, Natalia. (s.d.). Una aproximación al diseño desde la perspectiva del género. XIII Foro Académico de Diseño, 5. www.festivaldelaimagen.com
- López, Isidro. (2018). Actividad asrtística y precariedad: La situación económica de los/las artistas en España a partir de un estudio global. 23.
- Luxán Serrano, Marta, & Azpiaz Carballo, Jokin. (2016). Módulo III: Metodología para la implementación de la igualdad. Tema 4: Metodologías de investigación feminista. Euskal Herriko Unibersitatea.
- Mala Hembra. (2015). Mala Hembra Mai No Mor [Verkami]. <https://www.verkami.com/projects/11974-mala-hembra-nunca-muere>
- Margolin, Sylvia, & Margolin, Víctor. (2012). Un “modelo social” de diseño: Cuestiones de práctica e investigación1. KEPES, 9(8), 61-71.

- NESTA. (s.d.). The creative enterprise toolkit. https://media.nesta.org.uk/documents/creative_enterprise_toolkit_espanol.pdf
- Nussbaum. (2004, maig 17). The power of design. Business Week.
- Olid, Bel. (2018). Amb «i» d'inclusiva. Diari la Jornada.
- Papanek, Victor. (2014). Diseñar para el mundo real: Ecología humana y cambio social. Pol-len.
- Pelta Resano, Raquel. (2007). Diseñar con la gente. Elisava TdD, 24, 27-34.
- Pelta Resano, Raquel. (2019a). Casal Jove Atlas. Un caso de co-diseño para la intervención social. i+Diseño. Revista científico-académica internacional de Innovación, Investigación y Desarrollo en Diseño, 14, 70-78. <https://doi.org/10.24310/Idisenio.2019.v14i0.7077>
- Pelta Resano, Raquel. (2019b). Co-diseño para el Trabajo Social. En Miguel del Fresno García & Arantxa Echegaray, Técnicas de diagnóstico, intervención y evaluación social (p. 479-501). UNED - Universidad Nacional de Educación a Distancia.
- Pelta Resano, Raquel. (2020). El co-diseño como herramienta de participación de los ciudadanos en su derecho a la salud. En Ana Adroher Pérez, Derechos humanos ante los nuevos desafíos de la globalización (p. 872-891). Dykinson, S.L.
- Pérez-Bustos, Tania, & Márquez, Sara Daniela. (2016). Destejiendo puntos de vista feministas: Reflexiones metodológicas desde la etnografía del diseño de una tecnología. Revista Iberoamericana de ciencia, tecnología y sociedad, 11(31), 147-169.
- Piazzini Suárez, Carlo Emilio. (2014). Conocimientos situados y pensamientos fronterizos: Una relectura desde la universidad. Geopolítica(s). Revista de estudios sobre espacio y poder, 5(1), 11-33. https://doi.org/10.5209/rev_GEOP.2014.v5.n1.47553
- Rich, Adrienne. (1999). Apuntes para una política de la ubicación. Otramente, lectura y escritura feministas, 1999, ISBN 968-16-5528-1, p. 31-51, 31-51. <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2141713>
- Rispoli, Ernesto Ramon. (2015). El diseñador como productor. Reflexiones en torno a la idea de responsabilidad social en el diseño contemporáneo. Obra digital, 9, 28. <https://doi.org/10.25029/od.2015.65.9>
- Rojas Osorio, Carlos. (1984). M. Foucault: El discurso del poder y el poder del discurso. Universitas Philosophica, 2(3), Article 3. <https://revistas.javeriana.edu.co/index.php/vniphilosophica/article/view/16912>

- Rojas R., Claudia Isabel, & García S., Henry Enrique. (2013). Diseño inclusivo: La participación activa de las personas en las soluciones de diseño. *Kepes*, 10(9), 297-314.
- Schongut Grollmus, Nicolàs, Pujol i Tarrós, Joan, Pujal i Llombart, Margot, Universitat Autònoma de Barcelona, & Departament de Psicologia Social. (2016). Producciones narrativas una propuesta metodológica inspirada en la epistemología feminista. Universitat Autònoma de Barcelona. <http://hdl.handle.net/10803/383992>
- Sullivan, Graeme. (2005). 5. Artist as theorist. En *Art practice as research: inquiry in the visual arts* (p. 149-183). Sage Publications.
- TED. (2016). The urgency of intersectionality. https://www.ted.com/talks/kimberle_crenshaw_the_urgency_of_intersectionality?language=es
- Thackara, John. (2016). Cómo prosperar en la economía sostenible: Diseñar hoy en el mundo del mañana. Experimenta.
- Troncoso Perez, Lelya, Galaz Valderrama, Caterine, & Alvarez, Catalina. (2017). Las Producciones Narrativas como metodología de investigación feminista en *Psicología Social Crítica: Tensiones y desafíos. Psicoperspectivas. Individuo y Sociedad*, 16(2), 20-32. <https://doi.org/10.5027/psicoperspectivas-Vol16-Issue2-fulltext-956>
- UAB. (2012). Entrevista a Andrea Francisco Amat sobre el projecte “El banquete de Safo”. *Cuerpo y textualidad*, Barcelona; Bellaterra.
- Vela, Alicia, Casacuberta, David, Agustí, Eugènia, Vilà, Antònia, Bielsa, Jordi, Broto, Luz, Casanovas, Ma Mercè, de López, Josefina, Puig, Eloi, Molet, Aleix, Pastó, Cristina, Steidinger, Anja, Baigorri, Laura, & Ameller, Carles. (2011). *MetaMétodo. Metodologías compartidas en procesos artísticos* (Teresa Blanch, Ed.; Comanegra). Universidad de Barcelona.
- Velasco Arias, Sara. (2014). *Sexos, género y salud. Teoría y métodos para la práctica clínica y programas de salud*. Minerva Ediciones.
- Vilar, Jesús. (2003). El tractament dels conflictes ètics en la pràctica professional: Aproximació a una ètica aplicada. Planella, J.; Vilar, J. *L'educació social: projectes, perspectives i camins*, 195-216.
- Williams, Dana. (2012). From Top to Bottom, a Thoroughly Stratified World: An Anarchist View of Inequality and Domination. *Race, Gender & Class*, 19(3/4), 9-34. JSTOR.

Who are Rosi Braidotti and Donna Haraway? (2013). [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=lZYPDg16fvc>

Yasin, Ryan Mario. (2017). Petit Pli [Pàgina Web]. <https://shop.petitpli.com/>

8. Annexos

8.1. Testeig de la proposta

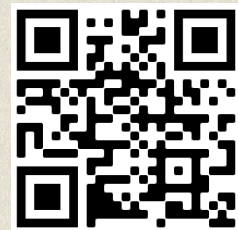

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

Els dies 8 i 10 de juny, es va portar a la pràctica la primera fase de la proposta metodològica, a l'espai de Coòpolis a Can Batlló. Dins del marc de la nova col·lecció que s'està desenvolupant dins d'unes classes dirigides per professionals del sector, totes les persones involucrades en el projecte de Top Manta, estan participant activament en el procés tant creatiu com productiu d'aquesta. Si més no, tot intentat executar les preses de decisions des d'una perspectiva d'igualtat social, s'ha detectat una escassa reflexió al voltant de la interacció entre migrant i negra amb l'agència de dona. És per aquesta raó, que

essent part de la plantilla laboral de la cooperativa, vaig trobar molt interessant proposar fer aquesta pràctica amb les meves dones companyes.

Si més no, tot i que dins de la col·lecció serà contemplada totes les fases d'aquesta proposta, pel timing creat per al seu desenvolupament, que finalitzarà a finals d'any, per aquestes dates només s'ha portat a terme la fase *Cobrir necessitats*, contemplant totes les seves parts. En tot cas, per com està funcionant aquest desenvolupament de col·lecció, l'elecció efectuada ha estat la més encertada, perquè segons la direcció del projecte, les diferents parts productives, es desenvoluparan per grups seguint els rols laborals que tenen les persones i per tant, per la part de producció, no totes les participants del *Focus Group* en qüestió haurien format part, d'igual manera que en aquest context la

Escaneja'm o
clicam

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

comunicació és externalitzada, i la distribució actualment ja està estructurada.

Tot i això, la primera fase ha estat interessant ser treballada, perquè és aquella on s'estimula més la creativitat, i tenint en compte que de *per se* ja som un equip, aquests espais segurs han permès enfortir els vincles ja preexistents. Però en tot cas, la pràctica ha ajudat a detectar tres situacions que han de ser contemplades per a pròximes revisions d'aquesta proposta, les quals són: el llenguatge i la seva incursió en el temps, la dificultat d'una de les activitats, i una mala estructuració de la comunicació del projecte envers el grup. En primer lloc, el *Focus Group* d'aquesta pràctica està compost per dones senegaleses, dones gambianes, dones guineanes i dones espanyoles, i tot i que elles tenen un domini alt de l'idioma en el qual s'ha posat en pràctica l'activitat, el castellà, en certes ocasions, s'ha hagut de precisar la participació d'una traductora. Tot i ser ella una partícip més

de l'equip de treball, sí que la traducció en certes ocasions, ha ampliat el temps de l'activitat.

Tenint en compte la vital importància d'entendre tot el que s'està comentant en les sessions, de forma recurrent era necessària aquesta intervenció lingüística. Així doncs, envers ocupar unes dues hores i quart cada sessió, aquestes van acabar allargant-se una mica més, fins a gairebé ocupar les tres hores.

En segon lloc, es van detectar malentesos pel que fa a la fitxa de situació (*veure figura 3*), perquè les dues últimes qüestions eren molt semblants, i contemplant la doble negació, entendre realment el que s'estava preguntant era una mica complicat. Sigui com sigui, per solucionar aquest problema, a l'hora d'enumerar les qüestions,

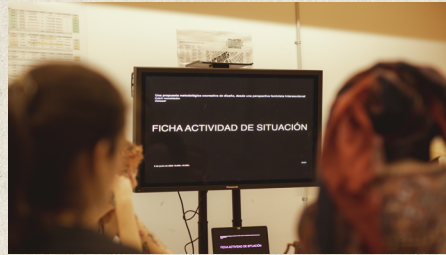

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

totes les respostes d'ambdues preguntes, han estat contemplades com a igual, facilitant l'enteniment de l'activitat. Si més no, aquesta opció encara és igual de vàlida per a l'objectiu que es contempla, que és el fet d'aconseguir més exemples sobre les violències patides.

I per últim, en aquesta pràctica no es va tenir en compte la manera de presentar l'activitat cap al grup per fer la crida a la participació, fet que va comportar una mala comunicació esdevenint en una falta d'interès per a les persones de major edat. Però, gràcies a l'acompanyament d'altres participants, i la voluntat de voler col·laborar amb la pràctica a causa del companyerisme i una molt bona relació, aquestes persones varen acabar assistint, i finalment gaudint de l'activitat. Tot i no participar en el primer dia, durant la segona sessió del dia 10, després de resumir el primer dia, i finalment entendre de què anava la sessió, han arribat a ser les més actives durant els debats.

Per acompanyar les sessions, una presentació ha estat dissenyada per marcar pas per pas el que s'estava fent durant les sessions (*veure figura 13*). Essent un suport principalment per a mi, per ajudar-me a coordinar les activitats, realment s'ha vist molt útil per situar al total del *Focus Group*, el que s'estava fent en tot moment a les sessions.

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

A més a més, a part de repartir les fitxes dissenyades per a fer les activitats, també es va repartir una petita circular que contenia les recomanacions de funcionament així com el codi ètic (*veure figura 14*). Tot marcant, que malgrat estar dissenyat per aquestes sessions, aquestes pautes haurien de ser essencials per a tots aquells espais on es treballi col·laborativament, com succeeix habitualment en el dia a dia de la nostra cooperativa.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Tal com pronosticava el fet de conèixer-nos, i tenir respecte unis per lis altris, les sessions de treball han estat molt interessants, i fàcilment hem arribat a una proposta d'objecte final. Localitzant com a identitat opressiva el fet de ser dona, negre, migrant, la violència que s'ha decidit elaborar ha estat la dificultat de la maternitat i el "viatge", principalment en pastera, i com totes les necessitats que de per si es tenen en el context de tenir cura d'uni nadó, s'ha pretès cobrir aquesta necessitat d'higiene, culturalment de pudor i de cansament en un espai molt reduït. A través del mètode de l'escala, que en si ha estat el més ric, des del debat sobre les opcions presentades, es va localitzar fàcilment com era de possible, fer un mix amb totes les idees, i fer un look per a les mares, que a través de dues capes permet tapar-se el pit mentre es dona mamar, així com contemplar un cabestrell interior, per mantenir la subjecció de l'infant de forma fàcil i còmode. A més a més, aquest look

contempla un tros de teixit de tovallola a la zona dels genolls per facilitar l'espai de canvi i neteja de l'infant, d'igual manera que el mateix turbant tingués marcades unes incisions, semblant a la idea del rotllo de vàter, per poder tenir a mà sempre, i de forma més higiènica tela per emprar-la tant com a bolquer o com a draps per mantenir la higiene.

Fotografia de la pràctica de la proposta (No hi som totis).

En general, la proposta metodològica ha tingut molt bona rebuda, fins al punt que de forma molt orgànica s'han anat desenvolupant totes les parts de la fase en qüestió, i totes les participants s'han sentit molt satisfetes amb la cocreació i cocreativitat efectuada. A més a més, per a destacar dos punts d'aquesta fase, per una banda, seria el diagrama de les violències.

S'ha vist com d'efectiva aquesta imatge transmet la seva idea de forma clara i precisa. Ha estat el recurs visual més utilitzat, i que fins i tot, en acabar les sessions s'ha decidit penjar-ho en un espai comú del taller. I en segon lloc, destacaria el visionament de la Kimberlé Crenshaw de la xerrada TED (2016). Aquesta fa la funció d'acabar de donar sentit al diagrama i permet comunicar molt fàcilment, que és el que en les dues primeres parts de la primera fase s'està intentant localitzar, i certament, almenys en aquesta sessió de pràctica, va donar resposta a tots els dubtes que s'havien pogut anar estructurant.

8.2. Figures

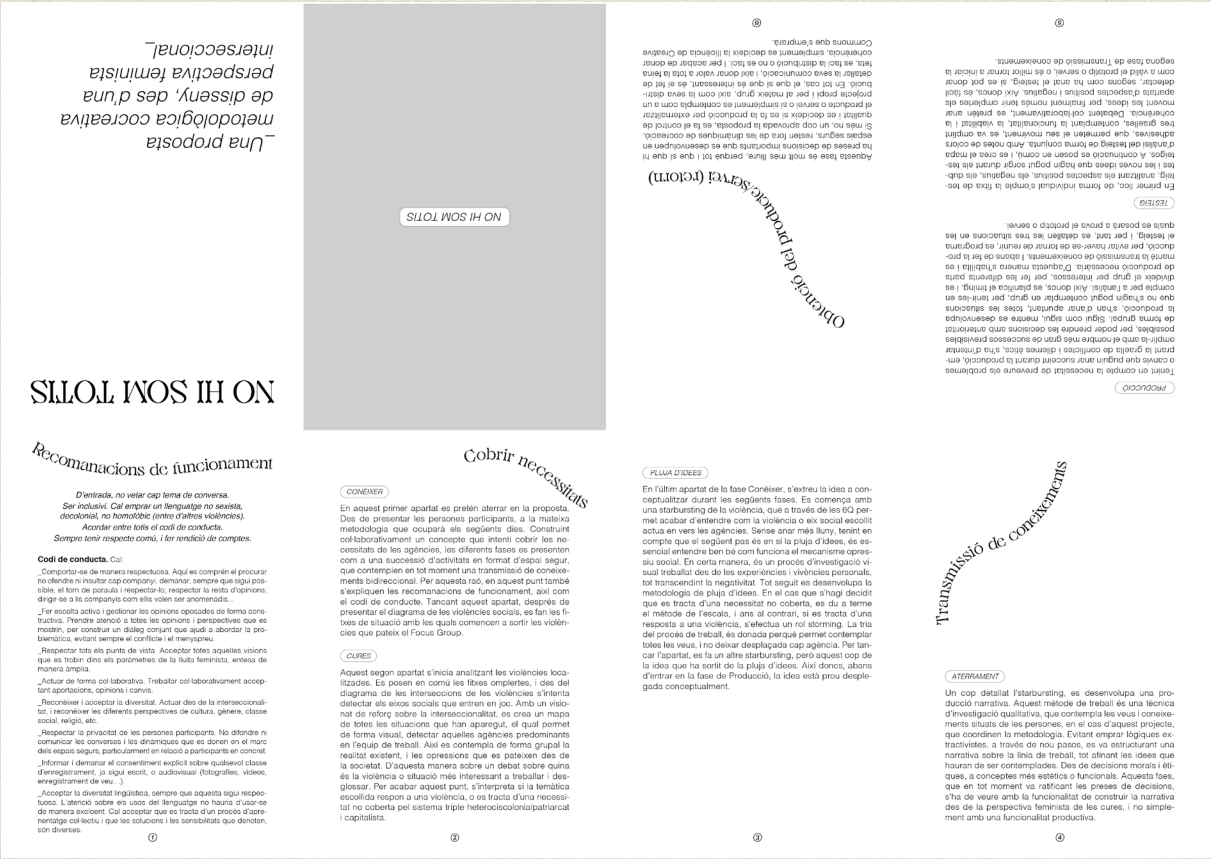

Figura 1. Fanzine (No hi som totis). Davant

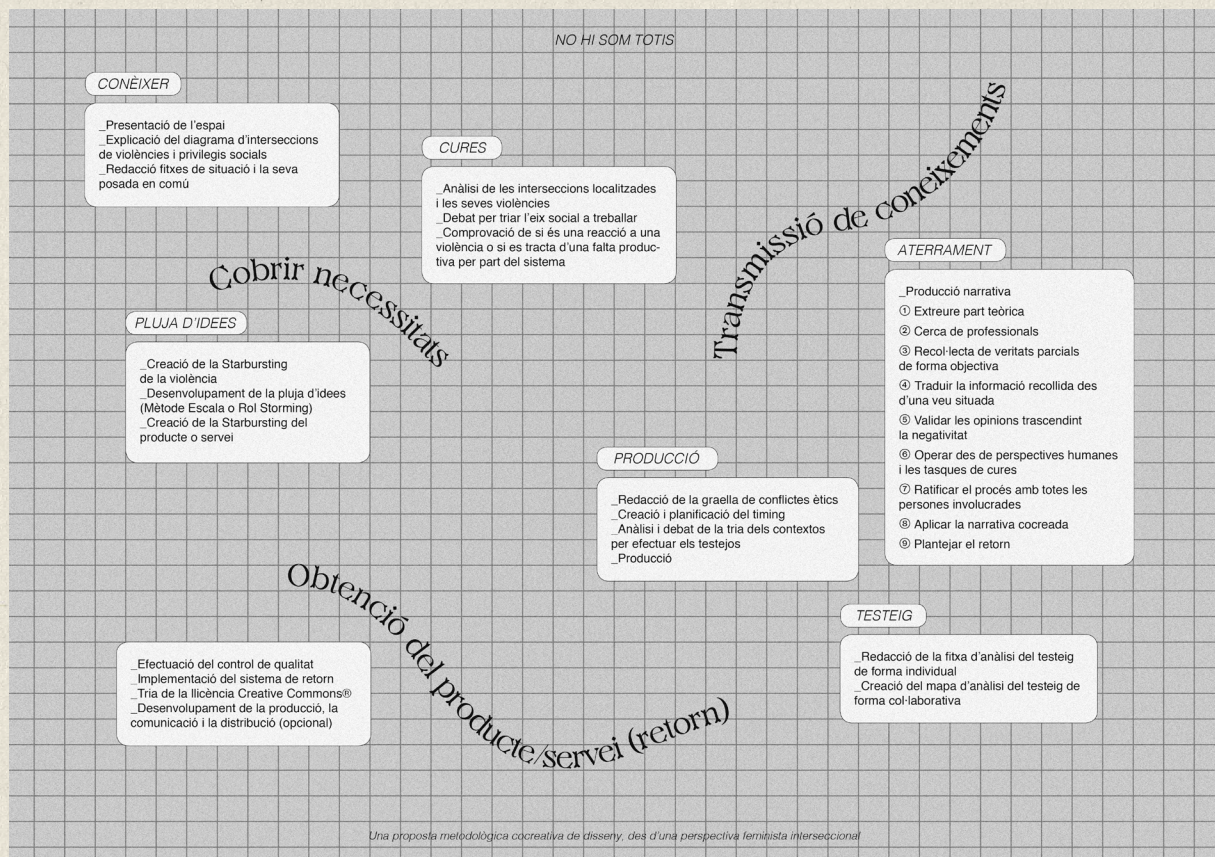

Figura 1. Fanzine (No hi som totis). Darrera

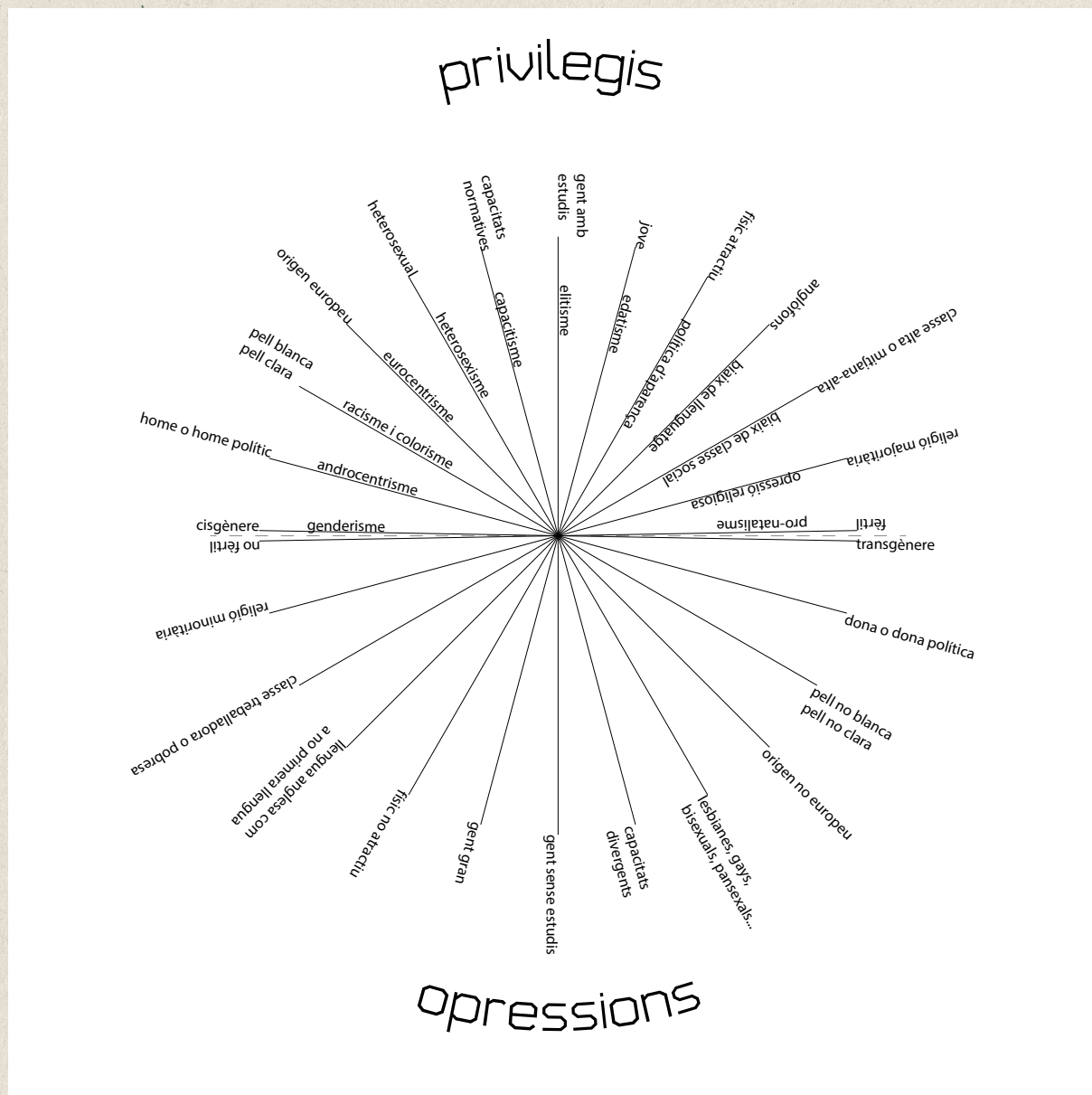

Figura 2. Diagrama d'intersecció de violències i privilegis (Giralt i Hernández & Plaza Minguella, 2020). Català

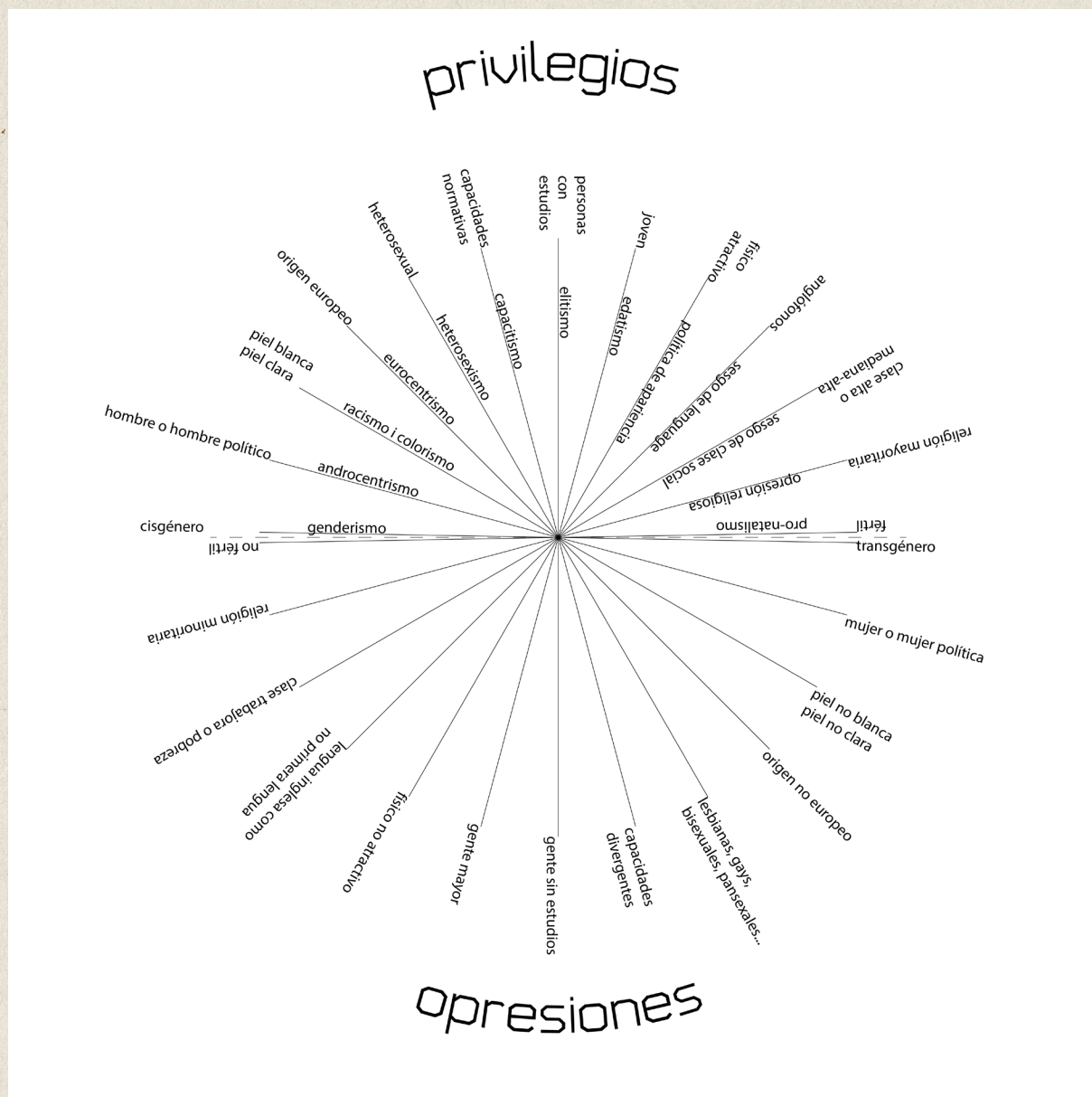

Figura 2. Diagrama de intersección de violencias y privilegios (Giralt i Hernández & Plaza Minguela, 2020).
Castellà

FITXA SITUACIÓ

Digues 3 característiques teves (que poden ser certes o no) que les persones del carrer poden dir sobre tu sense coneixe't. (Sóc dona, blanca i tinc capacitats físiques normatives).

- 1.
- 2.
- 3.

Digues 3 coses dolentes que no t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc blanqui i la meva fesomia pot mostrar que he nascut aquí, mai m'han canviat d'idioma al parlar, quan he demanat si em poden tornar a explicar una cosa per no haver-ho entès).

- 1.
- 2.
- 3.

Digues 3 coses dolentes que t'hagin passat a la vida i la raó social que les correspon. (Com sóc llegidi dona, moltes vegades, certs homes, no m'han deixat carregar pes, per molt que la meva massa muscular fos superior a la d'ells).

- 1.
- 2.
- 3.

Figura 3. Fitxa activitat de situació (No hi som totis). Català

FICHA SITUACIÓN

Di 3 características tuyas (que pueden ser ciertas o no) que las personas de a pie pueden decir sobre ti sin conocerte. (Soy mujer, blanca y tengo capacidades físicas normativas).

- 1.
- 2.
- 3.

Di 3 cosas malas que no te hayan pasado en la vida y la razón social que les corresponde. (Como soy blanca y mi fisonomía puede mostrar que he nacido aquí, nunca me han cambiado de idioma al hablar, cuando he preguntado si pueden volver a contarme algo por no haberlo entendido).

- 1.
- 2.
- 3.

Di 3 cosas malas que te hayan pasado en la vida y la razón social que les corresponde. (Como soy leída mujer, muchas veces hombres no me han dejado cargar peso, por mucho que mi masa muscular fuera superior a la de ellos).

- 1.
- 2.
- 3.

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 3. Fitxa activitat de situació (No hi som totis). Castellà

6Q QUÈ?

Què és aquesta violència? (definició). És una violència subtil i socialment normalitzada o és una violència directa i visible?

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

Figura 4. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Català

6Q ¿QUÉ?

¿Qué es esa violencia? (definición). ¿Es una violencia sutil y socialmente normalizada o es una violencia directa y visible?

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 4. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Castellà

6Q QUI?

A qui afecta la violència? Qui actua com a agent privilegiat opressor?

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

6Q ¿QUIÉN?

¿A quién afecta a la violencia? ¿Quién actúa como agente privilegiado opresor?

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 5. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Castellà

6Q COM?

Com actua aquesta violència? Com afecta la violència a les persones amb aquesta condició social? Com ens imaginem que actua? (a quanta gent a nivell global)

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Figura 6. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Català

6Q ¿CÓMO?

¿Cómo actúa esta violencia? ¿Cómo afecta la violencia a las personas con esa condición social? ¿Cómo imaginamos que actúa? (a cuánta gente a nivel global)

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 6. Fitxa d'starbursting (No hi som totis). Castellà

6Q ON?

Està ubicat en algun espai en particular?

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Figura 7. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Català

6Q ¿DÓNDE?

¿Está ubicado en algún espacio en particular?

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 7. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Castellà

6Q QUAN?

Està ubicat en algun temps en particular?

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Figura 8. Fitxa d'starbursting (No hi som totis). Català

6Q ¿CUÁNDO?

¿Está ubicado en algún tiempo en particular?

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 8. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Castellà

6Q PER QUÈ?

Per què succeeix?

NO HI SOM TOTIS

-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Figura 9. Fitxa d'*starbursting* (No hi som totis). Català

6Q ¿POR QUÉ?

¿Por qué sucede?

NO ESTAMOS TODES
-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 9. Fitxa d'starbursting (No hi som totis). Castellà

Efectes previstos:	Optimització introjectiva:	Qüestions morals:
Resultats, objectius que es desitja assolir.	Establiment de patrons propis. Consciència sobre els valors que es prioritzen i sobre els procediments de reflexió.	Valors centrals d'un projecte. Posició ideològico-valorativa d'un equip professional.
Efectes previsibles:	Optimització projectiva (Feed-before):	Problemes morals:
Anticipació de conseqüències secundàries (reforçadores o distorsionadores) sobre els efectes previstos; per tant, controlables.	Guies orientatives que s'elaboren a partir de l'experiència. Projecció, previsió de conflictes.	Situacions de conflicte entre valors que tenen mecanismes de resposta preestablerts (revisables).
Efectes imprevists:	Optimització adaptativa (Feedback positiu i /o negatiu):	Dilemes morals:
Conseqüències secundàries (reforçadores o distorsionadores) sobre els efectes previstos no controlades anticipadament (atzar, falta de previsió...)	Respostes reactives davant l'existència real del conflicte.	Situacions inesperades de conflicte de valor on no hi ha respostes preestablertes (es construeixen a posteriori, com a conseqüència de l'aparició del conflicte).

Figura 10. Taula de qüestions morals (Vilar, 2003:393).

PREVISIÓ CONFLICTES PRODUCCIÓ	
Efectes prevists:	Qüestions morals:
Efectes previsibles:	Problemes morals:
Efectes imprevists:	Dilemes morals:

NO HI SOM TOTIS
-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

Figura 11. Fitxa de previsió de conflictes durant la producció (No hi som totis). Català

PREVISIÓN CONFLICTOS PRODUCCIÓN

Efectos previstos:	Cuestiones morales:
Efectos previsibles:	Problemas morales:
Efectos imprevistos:	Dilemas morales:

NO ESTAMOS TODES

-Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

Figura 11. Fitxa de previsió de conflictes durant la producció (No hi som totis). Castellà

ANÀLISI DEL TESTEIG

Aspectes positius	Aspectes negatius
Dubtes	Noves idees

NO HI SOM TOTIS
-Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Figura 12. Fitxa de testeig (No hi som totis). Català

Figura 12. Fitxa de testeig (No hi som totis). Castellà

NO HI SOM TOTIS

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional

Martta Joan Giralt i Hernández
8 y 10 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades

CUBRIR NECESIDADES
TRANSMISIÓN DE CONOCIMIENTOS
OBTENCIÓN PRODUCTO/SERVICIO

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades

CUBRIR NECESIDADES

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

01/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades

CUBRIR NECESIDADES *Conocer*

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

02/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

PRESENTACIÓN DE TODES

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

03/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

PRESENTACIÓN ESPACIO

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

04/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

FUNCIONAMIENTO

- De entrada, no vetar ningún tema de conversación. Incluso en el caso de tratar temas socialmente tabúes, y siempre que se realice desde el respeto y teniendo en cuenta la sensibilidad del grupo.
- Ser inclusive. Es necesario utilizar un lenguaje no sexista, ni colonial, no homofóbico (entre otras violencias); no utilizar expresiones que supongan juicios de valor; no despreciar actitudes o costumbres; y dirigirse a cada una de las participantes por el nombre o seudónimo y pronombres con el que se hayan autollamado.
- Acordar entre todas el código de conducta. Es necesario entender todas las pautas de funcionamiento y asumirlas, y en su caso, compartir los miedos o temores relacionados con el espacio seguro creado.
- Siempre tener respeto común, y realizar rendición de cuentas. Es necesario practicar la validación y la reafirmación entre nosotres, sin dejar de lado el pensamiento crítico y el cuestionamiento.

CÓDIGO DE CONDUCTA

- Comportarse de forma respetuosa. Aquí se comprende el procurar no ofender ni insultar a ninguna compañera; pedir, siempre que sea posible, el turno de palabra y respetarlo; respetar el resto de opiniones; dirigirse a les compañeres como elles quieren ser llamades...
- Hacer escucha activa y gestionar las opiniones opuestas de forma constructiva. Tomar atención a todas las opiniones y perspectivas que se muestren, para construir un diálogo conjunto que ayude a abordar la problemática, evitando siempre el conflicto y el desprecio.
- Respetar todos los puntos de vista. Aceptar todas aquellas visiones que se encuentren dentro de los parámetros de la lucha social, entendida de forma amplia.
- Actuar de forma colaborativa. Trabajar colaborativamente aceptando aportaciones, opiniones y cambios.
- Reconocer y aceptar la diversidad. Actuar desde la interseccionalidad, reconociendo las diferentes perspectivas de cultura, género, clase social, religión, etc.
- Respetar la privacidad de las personas participantes. No difundir ni comunicar las conversaciones y dinámicas que se dan en el marco de los espacios seguros, particularmente en relación a participantes en concreto.
- Informar y pedir el consentimiento explícito sobre cualquier clase de grabación, ya sea escrito, o audiovisual (fotografías, vídeos, grabación de voz...).
- Aceptar la diversidad lingüística, siempre que ésta sea respetuosa. La atención sobre los usos del lenguaje no debería usarse de forma excluyente. Hay que aceptar que se trata de un proceso de aprendizaje colectivo y que las soluciones y sensibilidades que denotan, son diversas.

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h. 05/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

SI NO NOS SENTIMOS CÓMODES

...

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h. 06/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
—
2
2

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

FICHA ACTIVIDAD DE SITUACIÓN

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

09/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Conocer

PONER EN COMÚN / RELACIONAR IDEAS CON EJES

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

10/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

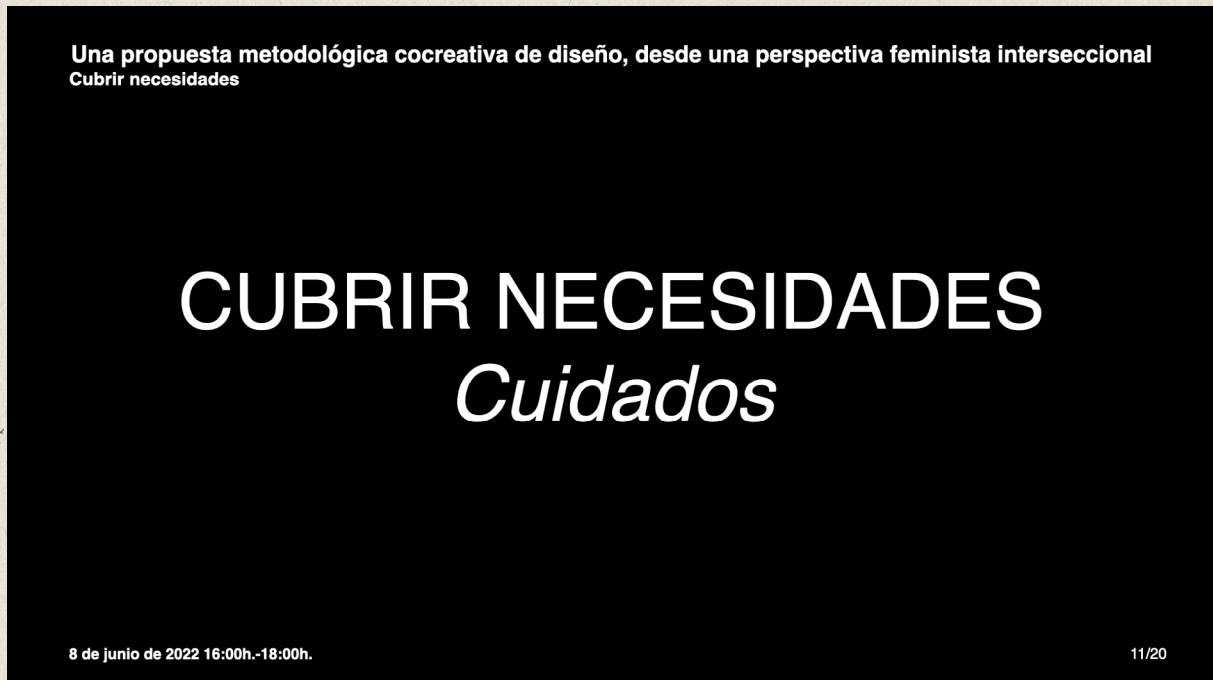

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Cuidados

ANÁLISIS DE CAUSA RAÍZ

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

13/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Cuidados

RECUENTO DE EJES Y 5 EJEMPLOS NUEVOS

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

14/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

M
A
R
T
T
A

J
O
A
N

G
I
R
A
L
T
-
H
E
R
N
Á
N
D
E
Z

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Cuidados

DEBATE SOBRE QUE EJEMPLO ES MÁS INTERESANTE TRABAJAR (la representación, la viabilidad y la empatía)

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

15/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Cuidados

ANÁLISIS OPCIÓN ESCOGIDA (¿Es una falta productiva por parte del sistema, siendo la agencia oprimida desplazada del método de producción, o es reacciona a una violencia y por tanto toma más forma de una reivindicación?)

8 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

16/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades

CUBRIR NECESIDADES

Lluvia de ideas

10 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

17/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Lluvia de ideas

STARBURSTING VIOLENCIA

10 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

18/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Lluvia de ideas

MÉTODO ESCALERA / *ROL STORMING*

10 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

19/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional
Cubrir necesidades
Lluvia de ideas

STARBURSTING PROTOTIPO

10 de junio de 2022 16:00h.-18:00h.

20/20

Figura 13. Presentació (No hi som totis).

T
R
E
B
A
L
L

F
I
N
A
L

D
E

M
À
S
T
E
R

2
1
-
2
2

RECOMANACIONS DE FUNCIONAMENT

- D'entrada, no vetar cap tema de conversa.
- Ser inclusivi.
- Acordar entre totis el codi de conducta.
- Sempre tenir respecte comú, i fer rendició de comptes.
- Codi de conducta. Cal:
 - Comportar-se de manera respectuosa.
 - Fer escolta activa i gestionar les opinions oposades de forma constructiva.
 - Respectar tots els punts de vista.
 - Actuar de forma col·laborativa.
 - Reconèixer i acceptar la diversitat.
 - Respectar la privacitat de les persones participants.
 - Acceptar la diversitat lingüística, sempre que aquesta sigui respectuosa.

NO HI SOM TOTIS

- Una proposta metodològica cocreativa de disseny, des d'una perspectiva feminista interseccional-

Figura 14. Circular recomanacions de funcionament i codi ètic (No hi som totis). Català

RECOMENDACIONES DE FUNCIONAMIENTO

- De entrada, no vetar ningún tema de conversación.
- Ser inclusive.
- Acordar entre todes el código de conducta.
- Siempre tener respeto común, y hacer rendición de cuentas.
- Código de conducta. Es necesario:
 - Comportarse de forma respetuosa.
 - Hacer escucha activa y gestionar las opiniones opuestas de forma constructiva.
 - Respetar todos los puntos de vista.
 - Actuar de forma colaborativa.
 - Reconocer y aceptar la diversidad.
 - Respetar la privacidad de las personas participantes.
 - Aceptar la diversidad lingüística, siempre que ésta sea respetuosa.

NO ESTAMOS TODES

- Una propuesta metodológica cocreativa de diseño, desde una perspectiva feminista interseccional-

Figura 14. Circular recomanacions de funcionament i codi ètic (No hi som totis). Castellà

